

MEKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Az „UJ KELET” telefonjai

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — 977
Zs. N. Sz. — 358

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címa-
sendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

KULTURÁLIS-POLITIKAI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 450
Félévre	— 240
Negyedévre	— 130
Egy hónapra	— 43
Egy szám ára pályau- varon és vidéken is 2 lej	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 12 ct
Egy szám	— 1 ct

VI. évfolyam, 35. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Niszán 14.

1923. március 31. Szombat

PILPUL

➤ *Mélyen tisztelt Monsieur Poincaré, illő tisztelettel felkérjük, hagyja abba antiszemita-hadjáratát. Hogy tiltakozik a gyanúsítás ellen? Sose volt antiszemita és nem is lesz? Ön tudja, milyen nagy nemzeti és kulturális érték egy Gambetta, egy Mechnikof, egy Bergson, egy Sarah Bernhardt s ön sohadesoha nem fog antiszemita-hadjáratot kezdeni? Ha így áll a dolog, Mr. Poincaré, tegye meg nekünk azt a szíveséget és üritse ki a Ruhr. Mi? hogy a Ruhr-hadjárat és az antiszemita-hadjárat kettő? Olvassa csak el Mr. Poincaré, a „Figaró”-ban a német hazafiak revánsdalát: „Fegyverre németek, elő a bosszu csapatával! Bosszuljuk meg a zsidókat, hogy bajunk van a franciával!” Hát üritse ki kedves Poincaré ur. Ha már kiürítette, felkérjük külön Lengyelországot is, legyen tekintettel a zsidókra és üritse ki Keletporoszországot. Mert jól tudjuk, hogy a versike még így is énekelhető: „Fegyverre németek, elő karddal és pengyellel! Bosszuljuk meg a zsidókat, hogy bajunk van a lengyellel!” Ugyanígy kérni fogjuk a cseheket, a litvánokat, Angliát és Amerikát, a szocialistákat és a demokráta politikusokat, minden szívbeli barátunkat felkérjük, ne keverdjék ellenségesség viszonyba a haragos német hazafiakkal.*

➤ *Kik a háboru áldozatai? A hősi halottak, a rokkantak, a földönfutók, az árvák és özvegyek és a háztulajdonosok. A legcsendesebbek a hősi halottak. Könnyen tehetik, nekik nincsenek többé megélhetési problémáik. A rokkantak kellemtlenkednek olykor kormányuk és társadalmuk, néhanap csapatokba verődve követelnek ruhát, lakást, kenyeret, de legtöbbször mint guerilla-koldusok harcolnak, csuszának a járdán, lóbázzák idegcsőkjüket és kinyújtva béna kezüket emlékeztetnek a rosszemlékű háborúra. Az árvák csak kenyérért sirnak, ezt szerencsére csak az anyák hallják, a sápadt hadözvegyek, akik csak sóhajtozni tudnak s befelé sópánkodni. Ellenben a háztulajdonosok. Ezek erőteljes emberek, ennél fogva veszedelmesek. Ok tudnak tiltakozni, hangjuk is van hozzá kitarításuk is. Mentsisten, hogy szegény háztulajdonosokon gonyolódjam, vannak közöttük igen jóra való lények, magam is ismerlek egy szegény bécsit, akinek négyemeletes háza van és harisnyastoppolásból tengeti életét. Ugy kell a bécsieknek, miért nem csinálják azt, amit a bukaresti kollégák. A bukaresti háztulajdonosok összeállnak és fenyegető menetben vonulnak fel az igazságügyminiszter ellen. Mit kiabál egy ilyen tüntető menet? Ugyanazt, amit a sztrájkoló munkások, a bérharc előtt álló kizsákmányoltak. „Béremelést követelünk!” A megható az, hogy itt ökmaguk akarják emelni a béreket. De a miniszter nem akarja. Ázazhogy akarja, ő már eleve nagy béremelést engedélyezett, de a tulajdonok nem elég. „Ha nincs igazság — ordítják éjfélig — le az igazságügyminiszterrel!” De haj, minden forradalomnak az a végzete, hogy letörök. A házigazdák forradalmát is leveri egy csendőrszakasz. Szegény áldozatok! Meg kell hogy vigasztaljam őket. A forradalom lezajlott, de ne essetek kétségbe. Amit ők ki nem vitytak, majd a fiaik. Ha netán nem bíznak a fiaikban, nem marad más hátra: apám, add el a házat.*

Uj Fáraók, uj Egyiptomok

Irta Marton Ernő

Multat ünnepelni csak az a nép tud, aki magában hordja a jövő ígérését. A szorongó, boldog érzést, hogy a letűnt századokból eljövendő, ismeretlen idők végtelensége int felé. A zsidóság sohasem tekintette ünnepeit a mult halott emlékeinek, az ünnepekben új életre kelt a történelem és hidat vert ösök és unokák között. Különös erővel nyilatkozik meg a zsidó ünnep multatelevítő ereje a szabadság és megváltás tavaszi ünnepében, a *pészachban*. Aki az Egyiptomból való kivonulást nem tekinti személyes élményének — így tanítja a hagyomány — megtagadja a zsidó nép legszentebb élettörvényét. Mindenkinél úgy kell éreznie, mintha ő maga is ott lett volna ama sötét micrájimi éjszakán, mikor életük után sikoltottak az elsősülöttek s a halál angyala óvatos léptekkel elkerülte a zsidó küszöbököt, amikor az utrakészülődés láza futott végig a rabszolgák erein s a pusztáhavonulók előtt meghasadt a tenger. Csenerész galut-éposznak, a Hagada, a *gonosz* szájába adja a kérdést: miért e szolgálat *nektek*? Nektek és nem neki! Csak a gonosz zárja ki magát a közösségből, csak benne nem visszhangozik többé a szabadság pusztai éneke. A jök, a hűségesekek együtt élnek az ösökkel és maguk fölött érzik a megváltás kegyelméből fakadó kötelességeket.

Ezzel a páratlan multabérzessel küzdötte le a zsidó nép a századok rontó erejét. Mert Egyiptom sem halt meg, ma is él, mint szolgátságunk ország. Mióta a hontalanság szétszórtatásában él a zsidóság, Egyiptom új és új formában támad fel. Az ellenségek változnak, régiük elmerülnek és újak bukkannak fel, csak a gyűlölet marad változatlan. És jaj, ha nem szállna a legenda apáról fiúra, ha nem biztatna és bátorítana, be rég elstüggedtünk volna, be rég elhanyaglottunk volna a szenvedések országúján. Miért nyilatkozott meg Isten Mózesnek csipkebokorban, amely lángolt és mégsem égett el? — kérdezi a Midrás. Hogy legyőzze Mózes kétkedését. Mert Mózes szívét rettegés járta át, vajjon nem pusztul el a nép az egyiptomi szenvedések alatt. Erre Isten a csipkebokorra mutatott: Látod, miként ezt a csipkebokrot körülmarodossák a lángok és mégsem ég el, a zsidóságot sem emészthetik fel soha a gyűlölet lángjai. A csipkebokor szimbóluma élt öntudatlanul a világvándorok szívében és ez virágzott ki mindig, ha a rügybontó niszán elhozta a szabadság ünnepét. Kétezer év óta marodossák a zsidó nép testét a lángok, a gyűlölet parázsa egy pillanatra sem hamvadt ki, de a zsidó nép mégsem égett el, mégsem fonyadtak le reményeségei. Hiába eszeltek ki az elnyomók új és új eszközeit megkínzásunkra, a hiába jelentkezett ezer változatban a furia, csipkebokor lángolt, egyre lángolt, de nem égett el. A mult kiapadhatatlan östelevényébe eresztette a gyökereit, innen merítette az erőt, hogy dacoljon az ellene támadókkal.

Innen hozta magával a szabadság kieltathatatlant vágyát és az utul meg benne, ha ráköszönt a pészach. Ezen a napon a megváltás bizonyosságát költözik a zsidó szívekbe, a régi szabadság öröme felénk árasztja fényét s mi úgy éreztük, egyek vagyunk a néppel, amelynek felszabadulása rólunk is leoldja a bilincseket.

Mostani pészachunk szorongó érzések között lepi meg a zsidóságot. A gyűlölet lángja ismét magásra csapott körülöttünk, ellenségeink új vádakat koholnak és új fegyvereket köszörülnek ellenünk. Ó nekünk nagyon meg kell szenvednünk érte, hogy olyan erősen szeretjük a szabadságot. Meg

kell bűnhődnünk az igékért, amelyek az égő csipkebokorból szállottak az emberiség felé. Uj Fáraók és uj Egyiptomok támadtak körülöttünk. És újra felzug Faráó riadója: „Gyerünk nyomjuk el ezt a népet, mert nagyon elszaporodott és elhatalmalkodott már s ha háboru jönne ránk, még ellenségeink erejét növelhetők.” Hiába építünk most is városokat, mint akkor régen, hiába vagyunk hasznos, dolgozó elemei a társadalmaknak, hasztalan fejleszünk kulturát, a modern Fáraók nem jobbák a régiéknél s a mai Egyiptomokban épolj keserű a zsidónak az élet, mint az egykoriban.

Ifjúságunkat kuzik a tudományok házából, csak azért, mert vágyuk és vérük a tudomány felé hajtja őket. Szegény Prometheus, tüzet lopott a földre és sulyosan megakolt. Mi is sulyosan bűnhődünk érte, hogy a tudomány tüzet Európába loptuk. Az első egyetemeket Európába mi, zsidók alapítottuk és mi vetettük meg az alapját a modern egyetemi oktatásnak. Nem árja alkotás az egyetem, akkor sem, ha a kampókeresztes árják még hevesebb elszántsággal hadakoznak a zsidó betolakodás ellen. Bizony az első európai egyetemet az arab Spanyolország Salernó városában egy Ebreus Solonus nevű zsidó alapította ezer esztendőnek előtte s a másodikat, Montpreliarben szintén zsidók alapították és fejlesztették naggyá. A zsidó tudósok létesítették Cordova és Granada híres egyetemét is, ahova az angol, francia és német nemes ifjak csak úgy tódultak magukba szívni a zsidó profeszorok tanításait. *Talajdonképen ezekből, a bátran zsidónak nevezhető egyetemekről indult ki a mai európai kultúra.* Az első orvostudományi könyvet egy Sabattai ben Abraham nevű zsidó írta, aki a salernói egyetemnek volt tanára. Csodálatos módon történelmi forrásaink, ahonnan adatainkat merítjük, egyetlen szóval sem említik, hogy ezeken az arab-zsidó egyetemeken numersz klauzuszot követeltek volna az odaözönlő angol, francia és német nemes ifjakra. Nyilván ama régi Ebreus Solonus iránt érzett hálából fizik ki az egyetemekről a mai Ebreus Solonusokat. Mostani pészachunk sok ezer diákra úgy köszönt, hogy nem tudják, mit hoz nekik a kegyetlen holnap.

A harc lankadatlan erővel folyik ellenünk minden vonatkozásban. A Cuzák, Hittlerék, Ludendorffok szent háborút hirdetnek a „betolakodottak” ellen, akik megbontják a nemzet egységét s ellenségei az állam békéjének. Uj formában ismétlik meg Faráó vádját, hogy hatalomra, sőt világhatalomra törekszünk és az ellenséggel cimborálunk. A kis csipkebokrot már-már elnyelik a lángok, de ime a megújuló természet évszaka elhozta megint a vigasztalást, a szabadság ünnepét. Felénk csendül a Hagada biztatása: „Minden időben és minden korban támadtak ránk ellenségek, hogy megrontsanak, de az Istenünk kiragad kezeik közül”. A csipkebokor igéje elhatol egyszer az egész emberiség szívéhez s az új Micrájim falai is leomlanak majd. Csak ne szakadjon meg a lánca, amely a nemzedékeket közös sorsuk örökkévalóságába emeli, csak váljanak az atyák élményei a fiúk élményeivé is. Bölcsőink tanították, hogy a következő irányok miatt váltattott meg Izráel Egyiptomból: *Mert nem változtatták meg nevüket, nem hagyták el nyelvüket, megőrizték törvényeiket és betartották a brit milá parancsát.* Vagyis mert zsidók maradtak, egész zsidók, gondolkodásukban, szokásaikban és tetteikben. Megmaradtak népek, amelynek célja és rendeltetése van, nem olvadtak bele a gazdánépbe és ragaszkodtak a sajátágalkhoz. Ez tette érde,

messé őket, hogy a szolgálóból kivonuljanak a szabadságba és lerázva a bilincseket, új életet kezdjenek; országot hódítsanak. És ez, *csakis ez* teheti érdemessé a mai zsidó nemzedéket is, hogy megváltassék nyomorúságából. Az új Fáraók és új Egyiptomok elleni küzdelemben ez az egyetlen fegyverünk, egyetlen pajzsunk, ebben van a csipkebokor titokzatos ereje, amely megmenti az enyészettől. Ha már nem győzhetünk mindnyájan ősi földünkben, maradjunk meg szilárdan népi talajunkon és akkor jöhet tűz, jöhet fegyver, áskálódhatnak ellenünk új Fáraók, támadhatnak új Egyiptomok, az életünket mégis átmentjük az örökkévalóságba.

Zsidó lakásmizériák a múlt században

Irta dr. Löwy Ferenc, marosvásárhelyi főrabbi

A hosszú világháború egyik keserves maradványa a lakásinség. A háború alatt nem építkeztek, a lakosság egyrésze a faluból a városba huzódott, új hivatalnokoknak kellett lakást szerezni és így kénytelenek voltak fölvetni a kérdést: kinek van itt vagy ott joga lakást igényelni vagy letelepedni. E kellemetlen kérdés szokatlan a nagyközönség előtt. A zsidóságban nem újság, csak a mai nemzedék nem tud róla. Pedig nem is olyan régen történt, még száz esztendeje sines.

Erdélyben szörványosan nagyon régen laknak zsidók. Nagyobb számmal Bethlen Gábor fejedelem adott települési engedélyt törökországi zsidóknak, kiknek ősei Spanyolországból származtak és ezek 1624-ben Gyulafehérvárt telepedtek le. Az erdélyi külön törvénykönyv (az Appr. Constit. V. 82.) azt mondja: „A zsidóknak az országban való szabad kereskedések és az egy Fejérvárt lakhatásuk is szeléről megengedtetett: csak hogy a városok privilégiumának, sem egyéb rendeknek ne praedjudikálnak“. Szó szerint e törvényt sosem hajtották végre, laktak bizony zsidók — igaz, hogy nagyon kis számmal — mindenféle Erdélyben.

A hatóságok szemét hunyták, a lakosság — nemzetiség és felekezeti különbség nélkül — türelmes, hiszen egész Európát megelőzve Erdélyben mondták ki először a felekezetek egyenjogúságát (a zsidókról természetesen szó sem volt akkor!), a nemzetiségek is szépen megérték egymás mellett és végül mindig volt sűrűsebb és fontosabb elintézni való ügye az

országnak, mint a zsidókkal bibelődni. Tévedés volna ebből azt következtetni, hogy a zsidóknak mindig nyugodt életük lett volna, amire élénk világot vet az alábbi leleplezési ügy, melynek eredeti okmányai birtokomba kerültek és a reávonatkozó határozatokat a marosvásárhelyi városi levéltárban megtaláltam.

„*Izraelita Leo Márkovits*“ — így írja alá következetesen a nevével — 1836-ban Medgyesről Marosvásárhelyre akar költözködni. Három egymástán következő esztendőre kibérli Jakabfi József marosvásárhelyi polgár jószágát. Megesinálják a szerződést, mindent elintéznek, Márkovics búcsuzásul ajánlólevelet kér és kap Medgyes város tanácsától, melyben bizonyítottatik, hogy nevezett Márkovics, ki mint az odaváló Kappel Rebeka veje másfél évig ott lakott és mint „békeszerető, erkölcsös és rendezettségű alkalmazkodó“ embert Marosvásárhelyre való költözködése alkalmából „bármely helyre legmelegebben ajánlják“. At akarja venni a bérbevett jószágot, de ekkor Jakabfi uram meggondolta magát és nem adja át. Egy nagyszerű ideája támadt. Szerezze meg előbb Márkovics a várostól a letelepedési engedélyt, akkor majd átadja.

Izraelita Márkovics Leo erre kellőleg fölserelt kérvénnyel fordul Marosvásárhely városához, melyhez a szerződést és Medgyes város erkölcsi bizonyítványát is csatolja. A nemes esküdt közönség (olyan forma mint most a képviselőtestület), 1836. ápr. 27-én hivatkozva a fentidézett erdélyi *fejedelemségi* törvényre és a Kir. Főkormány 1782. évi rendeletére (mely arra hivatkozva, hogy az előző összeíráshoz képest a zsidók száma Erdélyben 93-mal növekedett (!), elrendeli, hogy a városok ezután ne vegyenek fel keblükbe zsidókat) Márkovicsot kérésével elutasítja, neki a letelepedést meg nem engedni, sőt utasítja a Tekintetes Tanácsot „hogy minden lépéseket az ezen városban szállásoló más zsidóknak is a város kerületéből leendő kiszállásoltatások aránt megtenni ne terheltesék“. A Tanács egy hét múlva, május 4-én közli kérelmezővel „határozás“-át, mely szerint „ezen szabad királyi városra lejendő megtelepedését a Magistratus sem engedhetvén meg, ezen okból ötlet a Törvény által meghatározott lakhelyre utasítja“. Még egy fórum volt hátra, a királyi főigazgatói tanács Kolozsvárt. Márkovics oda felebbezi meg kérését. Elmondja benne a többek közt: Igaz ugyan, hogy a fennebb érdeklött Approb. edic-

tum a zsidóknak csak Fejérvárt engedni meg a szabad megtelepedést, de vajjon ezen edictumot kelesítől fogva hány ellenkező szokás nem gyengítette meg, amidőn jelenleg is nem csak Marosvásárhelyen, hanem Kolozsvárt és más városokban is bizonyos kijelölt helyeken lakások megengedtetik. Magam is laktam Medgyesén, a C alatt beadott bizonyítvány szerint.“ A Gubernium erre ugyanazon év nov. 25-én elrendelte: „*Alkalmaztassa magát folyamodó a marosvásárhelyi Tanács f. é. május 4-én kelt válaszához.*“ Ami magyarul annyit jelent: *ha Marosvásárhelyt akar megtelepedni, költözzön Gyulafehérvárra.* Mindez pedig azért, mert Jakabfi József meggondolta a dolgot és szerződés ellenére sem akarta Márkovicsot jószágába beengedni. Másképp nem lehetett, hát fölfedezte Márkovicsban a zsidót.

Hogy mi történt azután „izraelita Márkovics Leoval és a már Marosvásárhelyt lakó zsidókkal, kiket a Tekintetes Tanács rövid uton ki akart telepíteni, arról majd máskor. Egyik másik zsidó ember pedig, kit e história érdekel, olvassa el, mit mond bölcs Salamon a Kohelet könyvében: „Van dolog, amiről azt mondják: nézd, ez új! Rége megvolt az oly időkben, melyek előttünk voltak!“

— Sztrájkba léptek a bírák és az ügyvédek Bukarestben. Bukarestből jelentik: A törvényszék ülészakának megnyitása alkalmából az ügyvédi kamara dékánja felolvasta az ügyvédek nyilatkozatát, amelyben kijelentik, hogy a bírói karral szolidaritás és ennek jeléül nem vesznek részt a tárgyalásokon addig, amíg a bírák anyagi helyzetének javítására intézkedések meg nem történtek. Ezután az ügyvédek eltávoztak az összes tárgyalásokról, úgy hogy a kitűzött ügyek tárgyalását el kellett napolni.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca



A zsidóság helye a világtörténetben

Irta Melamed Sámuel (5)

E két különböző természetűjű által alkotott szélsőség között, a zsidó gondolat közvetített. Vegyük szemügyre a geográfiai helyzetet. Képzeljünk el egy földrajzi egyenest, mely a Kap-Vincenc-et a Kap-Komorinnal köti egybe. Ha ezt az egyenest ketté osztjuk, akkor a középpontban, vagyis a ketté osztott egyenes két része között ott fekszik Palesztina. Ha az egyenes két felének középpontja köré vont körben északi irányban vonalat húzunk, akkor azt tapasztaljuk, hogy a körön belül a nyugati-árjak tanyáztak. Látjuk tehát, hogy az a földrajzi hely, melyből a zsidóság származott a keleti- és nyugati-árjak között fekszik. Nagy jelentőségű tény ez, ha a zsidó népek a nyugati-árjakhoz való viszonyát vizsgáljuk. Ugyanúgy, ahogy a Palesztina tartja a középpontot a keleti- és nyugati-árjak között, ugyanúgy közvetít a zsidó gondolat Delhi és Athén között.

A keleti-árjak világszemlélete az általános, a végtelen; a nyugati-árjaké az individualis. A zsidó istenszeme magába öleli mind a két végtelent. A zsidó isten összefoglalója mindennek ami individualis, egyúttal azonban ő az általános isten, aki a mindenséget alkotta, az egész emberiség istene. Individualitását és univerzalitását már a bibliai kozmogonia is feltünteti. És ahogyan magában egyesíti az individualitást és az univerzalitást, ugyanúgy az érzelmet és az értelmet is. „Az Örökké-Létező, örökké

létező, könyörületes és kegyelmes isten“ mondták egyszer a régi zsidóknak isten lényéről. A próféták úgy hirdették, hogy isten maga az összefoglalója minden gondolkodásnak és értelemnek. Eppen úgy, ahogyan a bibliai metafizika az árja gondolat két véglete között közvetít, ugyanúgy közvetít a zsidó szellem, benső adottságával, a görög és az ind gondolat között. Hiányzik belőle a görög szellem hideg analízis intellektualitása és az indus gondolat misztikus fantazmagóriája. Másrészt azonban, az értelmet dicsőíti, a megismerést nagyon magasra becsüli, anélkül, hogy az érzelmet megölné. A zsidó próféta nem individualista és nem ködös univerzalista, hanem egy időben magát feláldozni tudó patrióta, aki patriotizmusáért minden kinszenvedést vállal és mégis kozmopolita, aki szeretettel teli szívével az egész emberiséget magához öleli.

Amikor a két árja kulturgondolat az antik világ összeomlása előtt Alexandriában és Rómában egybetalálkozott, a zsidó gondolat melléjük állott és közvetítően hatott a két véglete között. Természetes, hogy zsidó részről ez nem szánt-szándékkal történt, de akárhogyan is: *filónak* 1) a dolgok fejlődésére való hatását nem kapcsolhatjuk ki a világtörténetből. Inkább úgy történt, hogy különböző momentumok és okok hozzájárultak ahhoz, hogy ez a közvetítő szerep a zsidóságot érje és hogy mint valami ék, úgy verődött a két szélsőség közé. A közvetítő

1) Philo judæus. A ker. időszámítás előtt 25-ben született zsidó filozófus. Alexandriában élt. Korának egyik legnagyobb filozófusa, aki rendszerben összegezte a bibliát a görög filozófiával.

tétre lényegesen mértékadó az a középvonal volt, melyen a zsidóság eredetileg mozgott. Mindkettővel rokon volt és ezért közel tudta hozni a kettőt egymáshoz. Ezen alapszik a zsidóságnak nagy jelentősége a világtörténetben. A zsidók, ez a kicsiny előázsiai nép, tények és véletlenek különös láncolatának jóvoltából az eszmék olyan cirkulációját hozták létre, mely később ragasztó anyag lett más, nagy és azon egy fajban keletkezett kultúrák egyévválásában. A kereszténység nem a zsidóság folytatása, amint azt keresztény teológusok el akarják hitetni; talán inkább a buddhizmusnak vagy a platoizmusnak. Amit a zsidóság adott a kereszténység épüléséhez, az inkább a forma, az építészeti stílus és a benne egyesült elemeknek összetartó ereje. Ha tehát igaz az, hogy a zsidók az örök közvetítők, akkor ez nem azért van így, mert már csaknem kétezer esztende idegen népek között, politikailag vagy gazdaságilag közvetítve lézengenek, hanem azért, mert két egymást kizáró gondolatvilág egyesítését közvetítették. E közvetítés utján és következtében, szellemüknek minden groteszk tulajdonságai mellett is, a saját szellemük bélyegét rányomták, belégették az idegen népek gondolatvilágába.

Ez a zsidó népek passzív világgállása. Az aktív világgállásának fundamentumát csak a vallásban lehet megtalálni. Minthogy a zsidó „vallás“ valóban a legnagyobb jelentőségű alkotása a zsidó szellemnek, metódikusan helyes lesz, ha — talán később, valamikor — ezzel foglalkozom. Akkor majd meg fogjuk vizsgálni a zsidó vallás lényegét és pszichológiai jellemzőségeit.

(Vége.)

A jasi antiszemita zavargások

Az ellenzék vezérei nem bíznak az új alkotmány tartosságában. A kamara megszavazta a Banca Nationalával kötött konvenciót

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, márc. 30. Csak most bontakozik ki a tegnapi jasi antiszemita tüntetések egész mérete. A diákok hat utcát dúltak fel, egyetlen ablakot sem hagytak épen. A tüntetők nem kímélték a román lakosság házait sem. Így összetörték dr. Ferdi ügyvéd, Inal kapitány és Hiota euzista egyetemi tanár ablakait is. A zsidó lakosság ideges izgalomba él. Jasi és a közeli falvakat Bukarestből érkező agitátorok napok óta antiszemita röpiratokkal árasztják el. Cuza ügynökei „vérvád” meséket terjesztenek a falusi lakosság között.

A jasi zsidók, az események hatása alatt, küldöttségileg kereste fel a prefektust és kérétek, hogy vessen véget az izgatásoknak. A tegnapi letartóztatott tüntetők ügyében megírt vizsgálat megállapította, hogy negyven letartóztatott közül csak tizennyolc egyetemi hallgató, a többi foglalkozás nélküli ember. A vádtanács tíz diák további fogvatartását határozta el, nyolcat ellenben szabadonbocsátottak.

Az ellenzék vezérei az alkotmányról

Románia új alkotmányának törvényerőre való emelkedése alkalmából a „Lupta” ma száma közli az ellenzék vezéréinek észrevételeit:

Lupu ezeket mondja:

— Ha komolyan kellene venni a dolgokat, akkor igen szomorú volna a helyzet. Szerencsére nem hiszek az alkotmány tartosságában, annál is inkább, mert az ország akarata ellenére jött létre. Ez az alkotmány csak arra jó, hogy Bratianuék alkotmányadói címhez juttassa. Sem mi, sem a nemzeti párt nem fogjuk tiszteletben tartani az alkotmányt. Jorga az egyedüli ember az országban, aki előtt szent lesz az alkotmány.

Filipescu úgy véli, hogy az új alkotmány bármilyen rövidéletű legyen, a „Kamarilla alkotmánya” ként fogja az ország emlegetni.

Madgearu nyilatkozatában kifejti, hogy az új alkotmány éket ver a demokratikus pártok és az alkotmány létrehozója közé. Egyetlen szerencsés megoldás: a kormány azonnali lemondása és szabad, demokratikus választások a kiírása.

A nemzeti párt nevében Manu elkész nyilatkozik:

— Az alkotmány halvaszületett gyermek — mondja — és nem támasztja életre sem a király keresztvize, sem Jorga és Averescu keresztapasága. Valószínűbb, hogy anyját — Bratianut — is megöli, az összes rokonaival — az udvari kamarillával együtt.

A kamara megszavazta a Banca Nationalával kötött konvenciót

Bukarest, március 30. A kamara mai ülése megszavazta a Casa Manca és a közlekedéstudományi költségvetését, majd néhány kisebb törvényjavaslatot intézett el.

Motas kéri a metán-gáz ügyében bejegyzett interpellációjának elhalasztását, mivel a pénzügyminiszter nincs jelen. Dusinszky az ország gazdasági helyzetéről interpellál a mezőgazdasági viszonyokkal kapcsolatban.

Ezután megszavazzák a Banca Nationalával kötött konvenciót, amely az Osztrák-Magyar Bank likvidálása folytán, Romániának átadott alapjának az állam belföldi kölcsöneinek konszolidálására való felhasználásáról szól.

Végül megszavazták a színházi vezérigazgatóság felállításáról szóló törvényjavaslatot mire az ülés végetért.

Ennek a tanácsosnak a felesége, mohamedár létere, melyen kivágott ruhában jelenik meg a követségi estélyeken. A multkoriban azt akarta, mutassam be a szultánnak. Visszautasítottam. Később Törökország jön sorra. Hogy ott milyen lehetetlen viszonyok vannak! A kormány négyezeröttszáz fronttal tartozik neki. Izzet pasára pedig azmondta: „le monvais génie” — „a rossz tehetség.” Nagyon jó hatást tett a követre, amikor a szultánnal való kihallgatásomat beszéltem el neki. Megígérte, követségi postával továbbítja leveleimet Konstantinápolyba. Végül úgy váltunk el, mint két barát.

Faluról-falura

Azt gondoltam magamban: ide jó volna egyszer nyáron is eljönni. Gyönyörű vidék ez, köröskörül hegyek, szinte hallik az erdők lehelése és a Retyezát, akire apró móc lovakon kapaszkodnak föl a kirándulók, aztán Hátszeg, — a kicsiny sáros fészek! Itten még egészen másfajta emberek laknak, békések, egymással megférők, mintha csak valami világon kívüli ország kis falucskája volna, messze mindentől ami politika, Cuza profesor, éjjeli fejbeverések és numerusz klauzusz. És a zsidók is valahogy mások itten. A Nemzeti Szövetség legutóbbi országos konferenciáján, akkor, amikor a költségvetést és helyiszervezetek adóját tárgyalták, a főlszóló delegátusok, majdnem mind, így kezdték beszédüket: „Én ugyan nem vagyok abban a szerencsés helyzetben, hogy Hátszeg zsidóságát képviseljem... és: ámbár én nem a hátszegi csoport kiküldöttje vagyok, de azért az én helyiscsoportom is vállalja...”

Drága, kicsiny Hátszegország.

— Hány zsidócsalád lakik itten? Kérdeztem a bankdirektort, — mivelhogy ő a helyiszervezet elnöke.

— Van vagy százhusz, — mondotta az elnök.

— Százhusz, — gondoltam, magamban — ebből legföljebb husz százalékra lehet számítani, A többi egészen szegény. Így számolgattam magamban, mert jó az, ha a hadvezér ismeri a jövendő csaták terepét.

— És mennyi ezek közül a cionista? — kérdezősködtem tovább.

A bankdirektor elmosolyodott.

— Hátszegen mindenki cionista, még a katolikus pap is. Pedig elhiheti, — tolytatta erősködve, amikor szavaira hitetlenül ráztam a fejem. — Tevékeny cionista. Néhány héttel ezelőtt az itteni katolikus oltáregyesület a katolikus pap vezetése alatt bált rendezett. És tudja mi történt?

— Egy meghívóval leereszkedtek önékhöz is, — mondtam én kesernyén.

— Nem. Hanem a katolikus oltáregyesület a bál tiszta jövedelmének huszonöt százalékát átadva a cionista helyiscsoportnak, a hátszegi zsidó elemi iskola föntartására.

— Ejha! — mondtam, — hát maguk még ilyen paradicsomi életet élnek?

A bankdirektor vállat vont.

— Van ugyan itt valami Kolozsvárról jött egyetemi hallgató, az nyíltan csinálja az antiszemita propagandát. Mult héten a piacon szónoklatot is tartott, de mi is kivonultunk. Azóta elhidegült a viszony zsidók és nemzsidók között. Azóta nem járunk egymás teastéire. Ma este is lesz egy a kávéházban. Bemehetünk mi is, de külön ülünk. Komoly antiszemitizmusról azonban azért még mindig nem lehet beszélni Hátszegen.

Néha megesik az, hogy az embernek fáj az öröm. Valahogy így éreztem magamat én is. Végre egy hely, ahova még nem csapott át a gyűlölködés. Olyan nagyot lélegzettem, de az orromon keresztül, mintha örökre magamba akartam volna szívni a hátszegi levegő illatát. De hadvezéri számadásomat revideáltam.

— Százhusz család, — gondoltam. — Nem husz százalék, csak tíz. Itt még a farkasok nem ehültek meg, a nyáj biztonságban érzi magát.

— Miért komorodott úgy el? — kérdezte a bankdirektor.

Herzl feljegyzései, kihallgatása után a szultánnál

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Herzl Tivadar híres naplójából közöljük a következő részleteket, amelyeket Herzl, Konstantinápolyból való hazaérkezése, tehát a szultánnál tett látogatása után írt Bécsben.

Wien, május 24.

Tegnap este hazaérkeztem. Amióta eljöttem, alig kapok híreket Konstantinápolyból. A „Neue Freie Presse” természetesen egész utazásomról hallgatott. Apám beszél, kollégáim többiben érdeklődtek utánam a szerkesztőségben. Benn volt Benediktnél, akinek megmutatta legutolsó sürgönyömet: „Utam eredményes volt, hétfőn érkezem.” Benedikt felkiáltott: „Csakugyan? Óriási!” Egyébként várják, hogy pünkösdre megírom a megígért cikket.

Most ezt a levelet küldöm Benediktnak:

„Tisztelt Barátom!

Tegnap este hazaérkeztem. Most majd megírom a pünkösdi cikket. Egyszerű szerelmi történet lesz „Naplemente” címmel. Egyébként kérem, adja le a lapban az alábbi táviratot, amelyet ma kaptam Konstantinápolyból:

„Konstantinápoly. (Privát.) A szultán dr. Herzl Tivadar urnak, Bécsből, akit az elmúlt heteken, szelamlik után, kétórás kihallgatáson fogadott, a nagy Medzsidi-rendet adományozta.”

Nem gondolom ugyan, hogy ezzel az ügygel bővebben foglalkoznak, de ha szándékukban volna, kérem várják be személyes referátumomat.

Szívélyes üdvözléssel

az Ön Herzlje.”

Wien, május 27.

Ma van hat éve, hogy Hirsch bárót meglátogattam és refúje után elhatároztam, hogy egyedül is létrehozom Zsidóországot.

Micsoda ut! Micsoda szenvedések!

Wien, május 28.

Irni fogok Benediktnak, mert ha szóval mondanám el, amit közölni akarok vele, mindketten felizgatódnánk.

1901. május 28.

„Tisztelt Barátom!

Egyizben szoltam Önnek, hogy nem érzem magamat egészen jól a szerkesztőségben, mert leköltöttebb vagyok mint temperamentumomnak megfelelő. Bármilyen kedves is Ön és dr. Bacher hozzám, mégis nem érzem magamat úgy, ahogyan szeretném. Az irodalmi és tárcaírói vezetésem nem eléghet ki. Ezért most ajánlatot teszek Önnek arra, hogy a tárcaírói vezetésével felhagyjak, azonban, ha Önnek az kívánsága, szívesen írom tovább heti cikkeimet.

Szíves válaszát apám, Jacob Herzl ur címére kérem.

Szívélyes üdvözléssel

Herzl.”

Gyorsvonatban, Franzensfestebe Vámbéryhez, május 29.

Éppen vonatindulás előtt érkeztem az állomáshoz. Már nem volt időm semmit leírni.

Elutazás előtt felkerestem M. N. bej török nagykövetet, aki ezekkel a szavakkal fogadott: „Gratulálok effendim!” Ezután elkezdett nekem panaszkodni a diplomatapálya kellemetlenségeiről. Szidta a titkárait, akik nem dolgoznak és kénkednek utána. Csupa hazug, buta csirkefogó. Az első követségi titkár olyan jelentést küldött róla Konstantinápolyba, hogy folyton iszik és négy lábón sem tud megállni. Azután a másodtitkárról panaszkodott, aki minden délelőtt féltizkor jön a hivatalba a szeretőjétől és tizenegy orakor már megint elmegy. A követségi tanácsos is rémes ember! Egyiptomi és alig tud írni-olvasni.

Legszébb tánc a shimmy, de sokkal szebb lesz a Magyar Színház húsvét hétfői Gyurkovics lányok és Bajadér ingyen előadása.

Bővebbet a 6-ik oldalon

— Mivelhogy nagyon örülök, — feleltem én komolyan.

Estére csakugyan elmentünk a kávéházba. A teázó társaság már ott volt. Alig néhányan és zsidó egy se közöttük. Mi a kávéház tulsó felében telepedtünk meg, éppen a cigánybanda mellett.

— Látja, ez az az egyetemi hallgató, — mondotta a bankdirektor és a teázók társasága felé intett. — Az, aki az antiszemita propagandát csinálja. Odanéztem. Vékony, tüdőbajosképu legényke volt. Nem érdekelt.

— És mennyire lehet itt számítani? — kérdeztem a bankdirektort. A restaurációra gondoltam.

— Talán megtudjuk közelíteni a huszezetet, — mondotta a bankdirektor.

— Ebben a pillanatban a tüdőbajosképu felkelt és úgy látszott, mintha felénk tartana. De csak a cigányokhoz ment. Valamit mondott a primásnak, primás eleinte mintha szabódott volna, de jól láttam: a tüdőbajosképu pénzt nyomott a markába és a másik pillanatban teljes erővel harsant fel a hegedűhurokon: Erger-Berger-Schoszberger... A teázó társaságnak ugyilátszik programjába tartozott ez, mert diadalmasan állottak fel és a nótá utemeire lépkedve úgy vonultak ki a kávéházból, mint egy csatára induló sereg. Egyelőre csak kevesen, de együtt, férfiak és nők.

— Hjah vagy ugy? — mondottam én hangosan, — nem direktor ur. Nem huszezer. Negyvenezer!

Másnap aztán megkezdtem. Természetesen a direktoron.

— En vállalom, — mondotta a direktor. — Magam személyemre kétezeret kontempláltam.

— Kétezer lei nagy összeg, — mondottam én — megérdemli, hogy beszéljünk felőle. És a bankdirektortól köszönettel veszem. De én közben két embert kerestem föl. A bankdirektort és a cionistát. A bankdirektortól a kétezeret elfogadtam és köszönöm. A cionistától külön ötezeret követelek és még csak meg se köszönöm. Így mondtam: Követelek és meg se köszönöm. A hátszegiekkel lehet így beszélni. Ők ilyen zsidók. A direktor koményen biccentett fejével.

— Jó, — mondotta és már írta is az ivre a két külön tételt: Hátszegi Cionista 5000 lei fizetve, Hátszegi Direktor 2000 lei fizetve. — De hogy a többi hogyan lesz? ... — tette még hozzá kétkedő hangon.

— Mindjárt meglátjuk, — mondottam — és már mentünk is át egy másik bankba. A hátszegi hitközség elnöke az igazgatója.

— Kiváló ember, jó, derék cionista, — informált a kisérőm, — de tőle nem szabad ilyen sokat kérni. Nem gazdag és nagy családja van.

— Jó, — mondottam most már én — és amikor beléptem a hitközségi elnök bankjába, így folytattam:

— Elnök ur, én tudom, hogy ön igaz zsidó és a zsidó ügyért vérét is odaadná. De azt is tudom, hogy nem dussgazdag ember. Lám, a Hátszegi Direktor, aki önhöz kisért 5000 leit adott mint cionista és 2000-et mint direktor. De ő gazdagabb mint ön és családja nincs. Öntől nem kívánhatok ennyit. Öntől, mint cionistától csak kétezer leit kérek. Viszont mint bankdirektortól ötezeret. — És a drága, jó cionista, fehérhaju zsidó, odairta az előző két tétel fordítottját: 2000 lei fizetve, 5000 lei fizetve. De aztán halkán azt mondotta nekem:

— Higyje el uram, a teljesítőképesség maximumát követelte tőlem, vagy talán azon is túlhaladt. De lássa én megadtam.

Szerettem volna megölelni az öregurat és nagyon melegen. De csak annyit mondtam:

— Igen, ez az amit én követelek: a teljesítőképeség maximuma és még azon fölül is. E- valahogy nagyon is kikivánczolt belőlem valamelyik bibliai ősapám el nem mondott prédikációja, mert nem tudtam visszadni a szavakat torkomba, kibuggyantak belőlem, mint a feltörő tiszta ősfürés, akaratom ellenére és így:

— Bizony mondom néktek, hogy ti vagytok az én népem erkölcsi joga az örök életre, ti, akik a teljesítőképesség maximumát adjátok az áldozásban, mert kikényszerítetek istentől a bocsánatot azért a nagy büntünkért, hogy rosszak is vannak közöttünk.

De az asszony azért itt is utamba került és ez így történt. A legsúlyosabb hátszegi ur nem volt odahaza. Már napok óta és még napokig. Felesége, drága, halkszavu asszony, két napig is vendégül látott. De hogy a gazda csak nem akart megérkezni, az úgy pedig sürgetett, én magam, és önhatalmúan ráírtam az ivre: Izsák József. Mondjuk, hogy így hívják. Tehát ráírtam: Izsák József 10000 lei. Gondoltam: majd meglátjuk hamisítottam-e? Mikor aztán végre megérkezett, a direktorral együtt mentem el hozzá. Kistermetű ember, de pattogó szavu, mint aki nagyon megszokta a parancsolást. Már várt ránk. A felesége ugyilátszik bekonferált.

— Uram, mondtuk néki, — mi az ön nevét idehamisítottuk és tizezer leit írtunk melléje. Vajjon igazán hamisítottunk-e?

Odatettem eléje az ivet, írja ő is alá. És a pattogó szavu ember, lassan, hamiskásan, min-

den vonalat különbözve odairta a maga kezével: Izsák József 10.000 lei fizetve. És már hozta is az összeget, szép, új ötszáz bankjegyekben.

— Persze — mondotta a halkszavu asszony és látszott rajta, hogy lelke kissé ránehezedik —, a zsidóságot jobban szereti mint engem. Nekem nevé akar többet adni a háztartásra, mint hater lejt egy hónapra, pedig igazán nem elég. De ide tizezeret adott.

— Nem baj — tréfálózott a férj — ezt a tizezeret is rajtad fogom megspórolni. Tavaszra nem kapsz majd új kalapot.

A halkszavu asszony már nem szól, csak lágyan, kedvesen mosolygott. De az igazi mosolygás mögött mindig gondolatok bujnak meg, mélyek és incselkedők és én kiolvastam az asszony mosolyából a gondolatokat. Ez a mosoly azt mondotta:

— Hát akkor nem te adtad a tizezeret, hanem én adtam. Tavasz kalapomat adtam. Mindakettőt. A zsidóságnak. Igen? Akkor jól van, nagyon jól van.

Kicsi, halkszavu asszony: jól olvastam-e a mosolyban?

És a kisemberek? Kolduló utamon én egy hely kivételével sohasem fogadtam el ezer leinél kisebb összeget. Ez a minimum. Hátszegem nem is ajánlottak föl kevesebbet. Egy kicsiny pék, chaszid zsidó, egy kicsiny fűszeres, és mindenki, a legkisebbek, hozták áldozatos készséggel a minimumot. A kicsiny Hátszeg negyvenezer leien felül adott a restaurációra.

Giskalay János

Palesztinában behozzák a zsidó nemzeti viseletet

Palesztina legutóbbi fejlődéséről, az új építkezésekről, kolóniaalakításokról, bevándorlásról, földvásárlásokról a következő részletes tudósításunk számol be:

Renezsánsz a viseletben is

Palesztinában már régóta foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a zsidó lakosok számára behozzák a nemzeti viseletet. Mint most Jeruzsálemből jelentik, ez a terv megvalósuláshoz közeledik. A Cionista Világszervezet ugyanis meghívta Ch. R. Weber asszonyt, a világhírű berlini jelmeztervezőnőt, hogy dolgozzon ki mintákat a zsidó népviselet számára. Weber asszony néhány bétellel ezélt megérkezett Palesztinába és most tanulmányozza az ottani népviseleti viszonyokat. Weber asszonynak az a szándéka, hogy a zsidó nemzeti viselet különbözzék a galutban hordott ruháktól és a zsidó nép fizikai és lelki renezsánszát fejezze ki, egyuttal pedig gyakorlatilag kényelmes és kellemes legyen a viselése.

Turisztika, lapalapítás, utcanévváltozás

A turistaszezon megindult. Jeruzsálem utcái hemzsegnék a sok idegentől. A nagy szállodák zsúfolva vannak. Sir Herbert Samuelné átiratot intézett a főrabbinátushoz, amelyben kéri az ez évre érvényes szombat-beköszöntési és befejezési időtáblázatot. — Több Tel-Aviv mellett épült zsidó negyed elhatározta Tel-Aviv városához való csatlakozását. Ennek megfelelően a városi tanácsot is átalakítják. — A mizrachista munkások elhatározták egy havi

szemle kiadását „Hapoel Hamizrachi“ címmel. — A jeruzsálemi városi tanács megváltoztatta a Herodes-utca nevét Becalel-utcára. — A haifai technikumban megkezdtek munkájukat az új villanyfejlesztőgépek. Egyelőre csak az intézet világítását látják el, de kibővítik, hogy az egész „Hádár Hakármel“ negyednek szolgáltatassanak áramot.

Uj kolónia

„Binamina“ néven a nablusi kerületben új kolónia létesült. Felavatása sevát hónap 15-én ment végbe. Az új kolónia kellemes benyomást tesz széles utcáival, fehér házaival és bekerített udvaraival. A kolónia nagy reményre jogosít, mert a földmunkások, akik ott letelepedtek, gyakorlatlalt bírnak a mezőgazdaság minden ágában. Mindegyik kapott száz dunam földet, két tehenet, egy beurutit és egy belföldi fajtájút. Baromfitenyésztéssel is foglalkoznak. Minden családnak van egy modern költőgépe.

A nagy községi istállóban negyvenöt hollandi tehen van, amelyek naponta egyenként husz liter tejet adnak a belföldi tehenek három literjével szemben. A szántás harminc tonnás angol gépekkel történik, amelyek nyolcvan centiméter mélységben szántják fel a talajt. Tíz ember naponta hatvan dunamot szánthat fel velük, míg a rendes ekével csak háromat. A kolónia közepén óriási virágkertet van, melynek termékeit a Rothschild-féle illatszergyár dolgozza fel.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

Lloyd 1214
1461

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVEK.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 24.

Tordai üvegyárból megkezdtem az ugorkás és befőttes üve szállítását

Főüzlet:
Cluj, Piața Unirii
13. sz.
Telefon 10-02

FISCHER

Fióközlet:
Târgu-Mures
Telefon
297

Tordai üvegyár vezérképviselő és főlerakat

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

A szabadság mesked

A franciák elf politikáját. Bo

— Az U

Berlin, már

vezetői, a par

otükön kimondott

örvényellenesnek

nem engedelmesk

tovább működik.

rendelete ellen eg

illetékes bíróság

Bajorországt

socialisták mintaj

verkeznek.

Tegnap Be

nista vonu

lyozza a

A rendőrség utju

nista megsebesült

A németors

Franciaország

Poincaré keddi ka

annak mutatkozot

vita tárgyát képe

vezéréül Millerand

Poincaré

mert nem valósz

megfelelő megegye

Belgium és

nyugtalanítja a fr

trják, hogy azok

és Jaspas találko

ben az olasz mag

alanok. Wiedie

gyébként Hughes

tott át a jóvátétel

ikai tervet, ame

ességét nemzetkö

Ha pedig iga

miniszterelnök len

ill, mert nincs m

ével, akkor valót

tel megindult. Ru

s szívbjában szem

Tegnap többeti

Nyugatindia. U

ellárt emlegetik.

Sü

A valód

nag

csak B

nagyke

kaphat

Husvé

nagy fé

Cluj, S

Siovits

A szabadságpárt nem engedelmeskedik a kormánynak

A franciák elhibáztották tartják Poincaré politikáját. Bonar Law állása megrendült?

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, márc. 30. A német szabadságpárt vezetői, a parlamentben megtartott értekezéseiken kimondották, hogy a párt feloszlását törvényellenesnek tekintik, a betiltási rendeletnek nem engedelmeskednek és bejelentik, hogy a párt tovább működik. A porosz belügyminiszter feloszlató rendeletére ellen egyébként is panaszt adtak be illetékes bírósághoz.

Bajorországban a szélsőjobboldaliak és a szocialisták mintájára, most a kommunisták is fegyverkeznek.

Tegnap Berlinben kétezer kommunista vonult fel, hogy megakadályozza a jobboldaliak gyűlését.

A rendőrség utjukat állta. Eközben egy kommunista megsebesült. Több letartóztatás történt.

A németországi zavarok nagy izgalmat idéztek Franciaországban. Párisi politikai körökben Poincaré keddi kamarai beszéde, amelyben hajthatatlanul mutatkozott Németországgal szemben, állandó tárgyat képez. Poincaré ellenfelei, akiknek vezéréül Millerandot tartják, sajtójukban

Poincaré rendszerét elhibáztottnak mondják,

mert nem valószínű, hogy a francia érdekeknek megfelelő megegyezés jöjjön létre.

Belgium és Olaszország húzódozása is nagyon nyugtalanítja a franciákat. A kormány lapjai azt írják, hogy azok a feltevések, amelyek Mussolini és Jasar találkozásából kifolyólag a Ruhr-kérdésben az olasz magatartás változásáról szólnak, alap nélküli. Wiedfeld washingtoni német nagykövete egyébként Hughes államtitkárnak emlékiratot nyújtott át a jóvátételről, amely magáévá teszi az amerikai tervet, amely szerint Németország fizetőképességét nemzetközi bizottság állapítsa meg.

Ha pedig igaz a hír, hogy Bonar Law angol miniszterelnök lemond, ami hír szerint küszöbön áll, mert nincs megelégedve politikája eddigi sikerével, akkor valóban összeroppan a nagy lendülettel megindult Ruhr-akció. Bonar Law különben a szívtájon szenved és belefáradt a kormányzásba. Tegnap többheti szabadságot vett és elutazott Angatindába. Utódjául Baldwin kincstári kancellárt emlegetik.

HIREK

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— A Kolozsvári kávéosok és vendéglősök a prefektusnál. A Kolozsváron lezajlott antiszemita zavargások néhány hónappal ezelőtt a záróra meghosszabítását tették szükségessé. A nyugtalanság, amely a zavargások nyomán támadt, arra indította annakidején Metes prefektust, hogy a záróra állandó megrövidítését kérje a kormánytól. A kávéosok és vendéglősök azonban ennek az intézkedésnek nagy kárát látták. A megváltozott körülmények között is ugyanolyan terhekkel; zeneadóival, luxusadóival kell vezetniük üzleteiket, mint azelőtt. A kávéházak és vendéglők azóta nem tudnak úgy fejlődni, hogy az üzleti nyereség lépést tudjon tartani a folyton fokozódó kiadásokkal. A legtöbb vendéglős és kávéháztulajdonos a személyzet csökkentésével igyekszik egyensúlyban tartani üzletét, ami viszont munkanélküliséget jelent. Ezeket a bajokat mentek ma elpanaszolni a kávéosok és vendéglősök Meheleán ipartestületi elnök vezetésével a kereskedelmi és iparkamara vezetőségéhez. A küldöttséget Pop Sevér alelnök fogadta. A kávéosok és vendéglősök teljesen irkolták kérésüket magáévá téve, az alelnök nyomában a prefektúra ment, ahol Stefanescu pretektus kijelentette, hogy véleménye szerint ma már olyan nyugodt a város, hogy a záróra meghosszabítását a maga részéről is ajánlja a kormánynak. Ha a hadizónában fekvő Szatmár városában éjjel három óráig maradhatnak nyitva a kávéházak és vendéglők és ha a szigorított ostromállapot alatt lévő Nagyváradon esetről esetre engedélyt adnak az egy órai záróra három óráig való meghosszabítására, akkor semmi akadály nem lehet annak, hogy Kolozsváron is vissza lehessen állítani a régi állapotot. A prefektus azonban táviratozott Bukarestbe, hogy a katolikus és ortodox husvéti ünnepekben Kolozsváron három óráig tarthassanak nyitva a kávéházak. Együttal megígérte, hogy intézkedni fog aziránt, hogy a szigorító rendeleteket a kormány feloldja és Kolozsváron ismét a régi normális állapotok uralkodjanak.

— Háztulajdonosok éjfél tüntetése az igazságügyminiszter lakása előtt. Bukarestből jelentik: A háztulajdonosok tegnap este nagy tüntetés rendeztek Florescu igazságügyi miniszter lakása előtt. A tüntetés egész éjtél tartott, végül egy csendőrszakas szórta szét az elégtelen háztulajdonosokat.

— Letört numerusz klauzus-mozgalom Amerikában. Newyorkból jelentik: A világhírű bostoni Harvard egyetem rektora, Lawrence Lovell nemrég javaslatot terjesztett az egyetem szenátusa elé a numerusz klauzus bevezetése iránt. A szenátus a javaslatot a legenergikusabban visszautasította és bizottságot küldött ki, amely a rektor ténybeli állításait felülvizsgálja. Lawrence Lovell nemcsak a zsidók, de a négerek ellen is követelte a numerusz klauzust, ami annál feltűnőbb, mert a Harvard egyetem legszentebb tradíciója mindig a fajok egyenlőségéért vívott küzdelem volt. A napokban egy nyiltlevél kapásán ismét az amerikai közvélemény elé került ez a kérdés. Roscoe Bruce, az ismert néger intellektuel és a Harvard egyetem egykori tanítványa a newyorki „World” hasábjain levelet intézett Lovell rektorhoz, melyben megkérdi, mi a véleménye fiának, az ifjú Brucenak a Harvard egyetemre való felvétele iránti kéréséről. A rektor azt válaszolta a levélre, nem tartja helyenvalónak, hogy a fehér ember társadalmi érintkezésbe jusson a fekete emberrel. Tudni kell, hogy az 1860. évi rabszolgatelszabadítási háborúban a néger csapatok élén Robert Gould harcolt, a Harvard egyetem néger diákja, aki a harcban elesett. Mellészobrá ma is ott diszeleg az egyetem aulájában.

Az egyetem internátusának nagy éttermét szintén e harc emlékei díszítik. A rektor és Bruce közötti nyiltlevél-váltás óriási feltűnést keltett az egész amerikai közvéleményben. A Harvard egyetem egykori hallgatói, köztük a legkiválóbb tudósok és politikusok a legélelkebben tiltakoztak Lovell rektor reakciós és az egyetem tradícióit mélyen sértő állásfoglalása ellen. Az egész sajtó elítéli Lovell politikáját és azzal gyanúsítja, hogy a Ku-Kux-Klan-mozgalom exponense. Az általános felháborodásból a rektor meggyőződhetett róla, hogy a Harvard egyetem nem alkalmas talaj az ilyen agitációra.

— Moszkva megnyugtatta a Vatikánt. Berlinből jelentik: Abberlini amerikai nagykövet, valamint a német püspökök intervenáltak Moszkvában a halálraítelt papok ügyében. Római jelentés szerint a Vatikán is intervenált ebben az ügyben és megnyugtató választ kapott Moszkvától.

— A héber nyelv terjedése Argentínában. Buenos-Ayresből jelentik: Nemrég Argentínába érkezett M. A. Beigel héber író és megindította a héber kulturális mozgalmat. A fővárosban megalakult a Tarbut-egyesület és vidéki fiókjainak megalakítása is folyamatban van. Az első héber iskola már megnyitott Buenos-Ayresben és a többi iskolák megszervezését is megkezdtek. Több talmud-tóra iskola fordult a Tarbuthoz, hogy náluk is állítson fel héber osztályokat. Ezenkívül ifjúsági tanfolyamok nyitnak meg a héber nyelv, irodalom és történelem tanítására.

— A kolozsvári asztalosok értekezlete. A kolozsvári asztalosmesterek és butogyárosok ipartestületének néhány tagja pénteken délután a munkaadók szövetségének helyiségében értekezletet tartott, amelyen a szakmát érintő aktuális ügyeket beszéltek meg. Határozat nem jött létre. A javaslatokat a szakmabeliek plénuma előtt újra fogják tárgyalni és csak azután határoznak véglegesen.

— Emlékezzünk az Erec Jisraelbe való visszatérésre. A Peszach a szolgaságból való kiszabadulás, az önálló néppéválás és országunkba, Erec Jisraelbe való visszatérés emlékének megünneplése. Használjuk fel ezt az ünnepi alkalmat, adakozzunk a Zsidó Nemzeti Alapnak, adakozzunk a nagy Nordau emlékének Erec Jisraelben való megörökítésére, a Nordau-kertvárosra. Adjunk, szoderoljunk jó lélekkel, nem fukar kézzel, hogy ne szegyenkezzünk magunk és mások előtt! A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája.

— A NAC Kolozsváron a Haggibborral játszik. A román husvéti ünnepek sporteseménye a NAC kolozsvári látogatás lesz. A kitűnő nagyváradai csapat a Haggibborral méri össze erejét. A két régi rivális találkozása igen hevesnek ígérkezik. A mérkőzés kimenetele teljesen nyit.

— A Haggibbor a KMTE-vel játszik. A husvét mérközéseket hirdető plakátok a CFR—Haggibbor díjmérkőzését hirdetik. Ezzel szemben a Haggibbor az eredeti programnak megfelelően a KMTE-vel mérkőzik. A CFR ellenfél nélkül marad.

* A Cluj—Turdai piros N. A. G. Automobil április 1-től kezdve, reggel 7 órakor indul Tordáról.

* Hirdetmény. A t. templomlátogatókat ezután is tisztelettel értesítjük, hogy f. évi április hó 4-én, szerdán délután saját helyiségünkben, Malom-utca 16. sz. folytatólagosan vásárolhatnak templomüléseket. A „Poale Czedek” elnöksége.

* Brázay sóborszesz és kozmetikai készítményei a modern higiénia legkövetesebb szerei. Kaphatók mindenütt.

* Értesítés! Ort. kóser penziómat Siófokon megnagyobbítva újból megnyitom. Érdeklődni lehet Tauber Adolf vendéglős Budapest, Rombach-u. 16., vagy Tauber-penzió Siófok címenek.

Markovits P. ókszerész! Arany- és ezüst ókszer, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek!

Sürgöny!



A valódi ortodox סודות

nagysurányi cukor

csak Barmann fűszer-nagykereskedésében kapható. Telefonsz. 76 Husvét fűszerárak nagy fételben raktáron Cluj, Széchenyi-tér 39

Siovis és Izrael festészeti műterme str. G. Baritiu (Malom-u.) 12



TUNGSRAM

A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

ÁRAK!

1214
1461
TCA 24.

Cluj

— **Nagyvárad volt képviselőjének vámpanamája.** Nagyvárad képviselőjelöltje az általános választásokon Vasilescu Lascu nyugalmazott alezredes volt. Lascu megbukott, ezzel azonban nem tűnt le a szereplések színteréről. Constanza jelentés szerint most egy tízmillió vámpanamája középpontjába került. Permisz nélkül élőállatokat csempészett át a határon, ezzel tízmillió kárt okozott a kincstárnak. A volt képviselőjelöltet letartóztatták.

— **Házasság.** Steinberger Márton ilosvai majomtulajdonos leányát *Erzikét*, eljegyezte Klein Salamon bányafelügyelő szeszereskedő. Minden külön értesítés helyett.

Steiner Olga és Wagnann József Wien, jezsuiták. Minden külön értesítés helyett.

— **Elgázolta az autót.** Nagyváradról jelentik. Megrendítő szerencsétlenség történt ma délután a nagyvárad állomás közelében. Egy autót elgázolta Márton Károly 15 éves parasztyereket, aki kis batyjával át akart az utcasten szaladni. Az autót a szerencsétlen gyermeket teljesen összezúzta. A gondatlan sofőrt elállították.

* **Elegáns tavaszi ruhákra** legújabb divatu hímszék divatlap szerint gyönyörűen készülnek „Műhímző Szalonban“ Str. Memorandului 15. (volt Unió-utca.) Ugyanott plüssirozás, gouvirozás minden nagyságban.

* **A legdivatosabb és legolcsóbb ruhák** csak Schwartz Adolf ur dívat szabónál Forduló-u. 1. sz. alatt készülnek.

* **Legújabb dívat szerinti ruhák** Lukács ur dívatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20. I-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

* **A tavaszi futballbajnokságra** sportegyesületek legelőnyösebb beszerzési forrása Sugár & Co. sportruház. Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Egyesületeknek, iskoláknak, viszonteladónak kedvezményes ár.

* **Apuskám, hogyha majd én is nagy leszek,** — *Kedvenc likőröm lesz Szilágyi Triple Sec.*

* **Megnyílt** Hirsch Antal ur dívatszalonja Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben dúz választék, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

* **Kelengyét,** női és férfi fehérneműt a legolcsóbban és legszebben kivitelben készít Özv. Berkovits Mórné, Mikos Kelemen-u. 17., II. udvar I. emelet.

Tutankhamen

egyiptomi fáraó sírjában egy üveg pókhálós Szilágyi-féle likőrt fedeztek fel. Aki egy üveg ilyen minőségű Szilágyi-féle likőrt vásárol rendes bolti árrban az alábbi elárúsítóhelyeken, a még korlátozott számban kapható

Ingyen

páholy, zsöllye, támlásszék és erkély

je gy

ajándékhoz jut a Magyar Színház husvététfői

Gyurkovics lányok és Bajadér

előadására minden felár nélkül.

Elárúsító helyek:

Szilágyi Eleonora r. t. elárúsító osztálya
Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 98.
Telefon 7-78

Szele Márton Piata Unirii (volt Fötér).

Polonyi Sándor Piata Unirii (volt Fötér).

Pálmay és Főrész Utódai Piata Unirii (volt Fötér).

Colombo esemegeüzlet Piata Unirii (volt Fötér).

Konkoly István Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u).

Horváth Elek Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u).

Fűszer központ Pop Ioan Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u).

Kálmán és Simon Cal. Reg. Ferdinand (volt Wesselényi-u.).

Maroz Gyula Cal. Regele Ferdinand (volt Wesselényi-u.).

Goldfried Rudolf Cal. Reg. Ferdinand (volt Wesselényi-u.).

Balászi L. Str. Jorga (volt Jókai-u.).

Babcsák Gerő Cal. Motilor (volt Monostori-u.).

Özv. Spirer I-né Str. Memorandului (volt Unió-u.).

Gál István Str. Saguna (volt Barta Miklós-u.).

Paizs György Magyar Színházzal szemben.

Közgazdaság

A heti devizapiac

A magyar korona zuhanása. Irányzat a jövő hétre

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A devizapiac kezd visszatérni a rendezes mértékbe. A forgalom megélnélt és már előli a devizapiac törvény életbeléptetése előtti helyzetét. Altalában véve megállapítható, hogy külföldi kereskedelmi ügyeket csak erősebb nyugati értékekben lehetnek ezek iránt általános az érdeklődés.

A múlt hét valutáris eseménye a magyar korona feltűnése volt. Ennek következtében nagy üzletkötések voltak, különösen régi tartozások fedezésére a magyar koronában. Ugy látszik, hogy a budapesti devizaközpont csak éppen hogy működik, de semmiféle komolyabb szerepet nem játszott eddig csak a devizaközpont utján engedélyezett olyan áruk vétele, melyek külföldi koronában lettek volna kifizetendők, teljesen hátraszorultak már belföldi koronában is ki lehet ezeket egyenlíteni. Ez nagy megkönnyebbülést jelent, mert belföldi és külföldi korona diszajziója már meghaladta a huszonöt-harminc százalékokat. A hét folyamán a magyar korona ártolyama a kolozsvári piacon 23-26 között mozgott.

A hét folyamán jelentékeny javulás történt francia frankban, mely kisebb visszaesés után már újból szilárdul. A francia frank javulása természetesen a lei irányzatát is meghatározta és a nyugati devizákat jelentékenyen olcsóbbá tette. Így a múlt hét elején Zürichet 41.50-nel, már 39.40-nel adták a kolozsvári piacon.

Az osztrák korona szilárdul, az erdélyi piacon 3.30 körül áll.

Jelek szerint hosszabb stabilitás után a belini tőzsdén újabb hausse mutatkozik, minek következtében a márka tovább esik.

Pénteken az erdélyi piacokon a külföldi értékek mai ártolyama a következő: Budapest 24-26, Bécs 3.25-3.30, Berlin 102-104, Páris 13.80-13.90, Milánó 10.35-10.41, Zürich 39.60-39.80, London 1003-1008, Newyork 213.50-214.50, Prága 6.38-6.42.

Irányzat: Magyar koronában zuhanás várható, Prága és a többi nyugati értékek gyengülnek, kivéve Páris és Milánót, melyben a további emelkedést várható.

Május eisején lépnek életbe a felemlé vasuti tarifák. Megirtuk, hogy a CFR. vezetés igazgatósága a vasuti díjzabások felemelését határozta el. Értesülésünk szerint az új díjzabás május eisején lép életbe.

Az importcukor vámentessége. Megirtuk, hogy a kormány kétezeröt száz vagon finomított cukor behozatalára adott engedélyt. A cukor utána három leies vámot a kincstár elengedte, csupán két lei fogyasztási adót kell majd megfizetni.

A len- és kenderfonalak behozatala. Aiparügyi bizottság legutolsó ülésén a len- és kenderfonalak behozatalának kérdésével, illetve a vámdíj szabás 328-ik tételének megváltoztatásával foglalkozott. A bizottság úgy határozott, hogy azok a gyárak, melyek kincstári megrendelésre dolgoznak kedvezményes díjtétel mellett hozhatnak be kender- és lenfonalakat. Ez a kedvezmény azonban juttatásokra nem vonatkozik. Az új kedvezményes díjtétel április 1-én lép életbe és három hónapra érvényes.

Az adóvallomási izek benyújtása. Megirtuk, hogy az adózásra kötelezett vállalatok és polgárság nem nagyon siet az adóik kitöltésével. Bukarestben, noha többször kaptak az adózó felelősséget, mindezeidig mindössze három száz adóvallomási ize érkezett be a pénzügyigazgatóságához. A helyzet Kolozsváron sem különb. A benyújtási határidőt a pénzügyigazgatóságnál szerzett értesülésünk szerint nem igen fogják meghosszabbítani. Eppen ezért az adózók legtöbb edde, hogy április 15-éig minden körülmények között terjesszék be az adóiket, mert különben hivatalból fogják megállapítani az adót, nem pedig a fél vallomásából. Az izek nemcsak az államháztartás, hanem a nemzetiség nyelvén is kiállítandók.

MINDENKI

könnyen
beszerezhet
magának

VALÓDI

BOGSA

LIKŐRT

miután a gyár
(husvétára való tekintettel)
1/4 literes üvegeket is
hozott forgalomba

Először kerül piacra a BOGSA TRIPLE SEC

U T O L É R H E T E T L E N

Rothmann Márton szabókeitékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-ulea) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszkezik.

Devizaautor
érintézetnek.

központi devizafe
ésén újabb deviza
erdélyi pénzintézet
parbanknak Brassó
banknak Segesvár,
Medgyesi Bank és T

nagyzebeni fiók

Valutapiac r

ák: Páris 1395,
óina 1040, Zürich
erlin 106, Budapes

Bukaresti tő

22-125, török
003-1006, franc
bank 40-41, lir

290, dinár 203-

on 810-820, os
rona 5-5 1/2, es
árka 60-65.

Berlin. Nyit

800, London

85, Prága 642, E

Zürich. Nyitá

ewyork 541.50-5

aris 3510-3580,

607.50-1607, B

5-555, Bukares

6-76. Bécs lebel

Páris. Nyitás

kanest 740-760

6-75.

A budapesti

amai: Bukarest

00-628, Páris

600, Milano 220

Prága 127-133, V

Budapesti érté

800, Délivasut

hó 82.000, Ganz

8.000, Papir 690

0.000, Kereskede

bank 44.500, Bar

ang 41.800, Liptál

87.000, Cukor

emesi szesz 17.850

Meghívó. Az

smert t. részvénye

tnak 1923 április

társaság székhelyén

ülésére. Ezen a

esek vehetnek rész

ilis hó 12-ig, vag

14 S. A. Cluj pén

rozat: Alaptőke fe

zatal. Veresmort, I

rtlen József, az ig

Felelős szerkeszt

Kiadó:

.....

A legfinom

kötő-hár

és ruh

SIPOS

Cluj, Pi

ka

1408

Viszont

árkedve

Daság

izapiac

hanása. Irányzat
tre
ositójától —
atérni a rendes me
és már eléri a deviz
helyzetét. Általában
külföldi kereskedelm
gati értékekben kö
érdeklődés.

eseménye a magyar
Ennek következtében
önösen régi tartozás
n. Ugy látszik, hogy
ak éppen hogy miha
szerepet nem játszi
ont utján engedély
k külföldi koronár
esen hátraszorult
lehet ezeket egyenl
lést jelent, mert
siója már meghalad
k. A hét folyamán
a kolozsvári piaco

eny javulás történt
visszaesés után me
k javulása természe
atárca és a piaco
ayen olcsóbbá tet
het 41.50-nel, m
vvari piacon.

abilitás után a be
atkozik, minek k
sik.
okon a külföldi e
ó: Budapest 24—2
—104, Páris 13.80
Zürich 39.60
Newyork 213.50

aban zuhanás vá
i értékek gyeng
melyben a továb

életbe a felemel
gy a CFR. vezér
sok felemelését k
az új díjszabás m

mentessége. Meg
száz vagon finomít
élt. A cukor után
elengedte, csupán
ajd megfizetni.
ak behozatala. A
sén a len- és kender
el, illetve a vándj
ltoztatásával fogl
ozott, hogy azok
endelésre dolgozok
ozhatnak be kender
ány azonban jura
z új kedvezmény
és három hónapra

benyújtass. Meg
zett vállalatok és
adóívek kitöltésével
otak az adózó felel
mindössze három
a pénzügyigazg
en sem különb. A
igazgatóságnál szer
igen fogják meg
dózók legfőbb ér
n körülmények kö
mert különben hi
z adót, nem pedig
nemcsak az állam
kiállítandók.

2. sz.

ket postán eszközöl

Devizaautorizációt adtak több erdélyi pénzintézetnek. Bukarestből jelenti tudósítónk: központi devizafelügyeleti hivatal tegnap tartott ülésén újabb devizaautorizációt adott a következő erdélyi pénzintézeteknek: Erdélyi Kereskedelmi és Banknak Brassó, Egyesült Ipar- és Jézalognak Segesvár, Aruforgalmi Banknak Brassó és Medgyesi Bank és Takarékpénztár Rt.-nak Medgyes nagyszabeni fiókjának.

Valutapiac március 30-án. Bukarest. Devizák: Páris 1395, London 1000, Newyork 215, Zürich 1040, Prága 660, Bécs 30-75, Budapest 600.

Bukaresti tőzsde: Márka 140—150, léva 125—130, török lira 125—130, font sterling 1003—1006, francia frank 1385—1390, svájci frank 40—41, lira 1010—1040, drachma 250—290, dinár 203—205, dollár 216—218, napok 810—820, osztrák korona 32—33, magyar korona 5—5 1/2, cseh korona 620—660, lengyel korona 60—65.

Berlin. Nyitás: Zürich 3985, Newyork 3900, London 103000, Páris 1480, Milano 185, Prága 642, Bécs —.

Zürich. Nyitás: Zürich 3985, Newyork 3900, London 103000, Páris 1480, Milano 185, Prága 642, Bécs —.

Berlin. Nyitás: Zürich 3985, Newyork 3900, London 103000, Páris 1480, Milano 185, Prága 642, Bécs —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamát: Bukarest 19—21, Berlin 20—22, Bécs 20—22, Páris 280—290, London 20.000—20.000, Milano 220—218, Newyork 4300—4400, Varsó 127—133, Varsó 10—11.

Budapesti értéktőzsde zárata: Magyar Hitel 6500, Osztrák Hitel 6650, Zabolai 21.350, Rima 2000, Déliavasut 17.800, Államvasut 73.250, Ganz-Danubius 2.125.000, Kőszén 82.000, Papír 6900, Slavonia 73.000, Victoria 8.000, Kereskedelmi Hitel 2750, Kereskedelmi 41.500, Baróti, 3750, Urikány 165.500, Lipták 5225, Schlick 21.500, Brassó 87.000, Cukoripar 385.000, Klotild —, Állami szesz 17.850.

Meghívó. Az Uzinele Cheramice S. A. Vezető t. részvényesei ezennel tisztelettel meghívják 1923. április hó 15-én délután három órára társaság székhelyén megtartandó rendkívüli közgyűlésre. Ezen a közgyűlésen mindazon részvényesek vehetnek részt, akik részvényeiket 1923. március hó 12-ig, vagy a társaság, vagy a „Braza” S. A. Cluj pénztárába letétbe helyezik. Tárgyszak: Alaptőke felemelése tárgyában határozatképes. Veresmort, la 20 Martie 1923. (ss) Gróf József, az igazgatóság elnöke.

Felület szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA R.T.

A legfinomabb tisztagyapjú kötő-harász. blousok és ruhák részene

SIPOS JENŐNÉL
Cluj, Piata Unirii 17 kaphatók

Viszonteladóknek kedvezményt adok

Sport kötött-szövött Áruház

aradi kötő és kötött-szövött ruhák
Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztyü eredeti gyári árban
o o o kapható o o o
CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Husvétii evőeszköz

solingeni, nikkelezett, sima, tucat páronként
L. 25 Reklám ár L. 250
Ugyanaz gravírozott Lei 265, 295, 485
Kun Máttyás Fia
Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth-u.) 2 sz.
Sürgöny és levélcím: Kun késműves Cluj

Eredeti gyári árak! Eredeti gyári árak!

„HELIOS“

kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piata Unirii (Főter) 7.
Óriási választék kötött és szövött árukban, harisnyák és keztyűkben!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor:
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Bajadér. (Kezdete 8 óraker. Rendes hely-
árakkal. 12-edszer. Odette-Kolbay, Radjami-
Virág, Marietta-Neményi, Napoleon-Berky, Fül-
löp-Izso, Pimpinette-Leövey. Napi bérlet 113
szám B. Jegyek sorozat száma: 318.)
Vasárnap d. u. 3 óraker. Hőféherke és a 7 törpe.
(Gyermek-előadás olcsó helyárakkal. Jegyek so-
rozzat száma 319.)
Vasárnap este 7 óraker: Csókonszerzett völgyeny.
(Repríz, T. Beleznaí Margit főlépésével. Premier-
helyárakkal. Bérletszűnetben. Jegyek sorozat
száma 320.)
Vasárnap 10 és fél óraker: Tatárjárás. (Sümeği Odón
főlépésével. Rendes helyárakkal. Jegyek sorozat
száma: 321.)
* Hétfő fél 8 óraker: Bajadér (13 adszor. Bérletszű-
netben. Premiére helyárakkal. Odette-Kolbay,
Radjami-Réthely, Marietta-Somogyi, Napoleon-
Ekecs, Fülöp-Leövey, Pimpinette-Izso. Jegyek
sorozat száma 323.)
* Hétfő d. u. 3 óraker: Gyurkovics lányok. (Rendes
helyárakkal. Jegyek sorozat száma 322.)
Kedd: Lányom hozományja 500 millió. (Újdonság elő-
szór. Premier-helyárakkal. Premier-bérlet 42 sz.
Jegyek sorozatszámja 324.)

Külföldi likör- és pezsgő-
különlegességek kaphatók

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér
Schönberger, Spitz & Co.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Viseljen sok előnye miatt PALMA

kaucsuk cipő-
sarkot és cipő-
talpat

A színházi iroda hírei:
Lányom hozományja 500 millió. Szorgalmasan
folynak a színházi próbák Földes Imre új darabjából,
a Lányom Hozományja 500 millió-ból, amelynek kedden
este lesz az érdeklődéssel várt premierje. A leányt,
akinek 500 millió hozományja van, Szabados Piroška,
a mamáját Miklósi Margit, a nagynénit Laczkó, a
herceget Táray Ferencz, az ügyefogyott nevelőt Cselle
Lajos, a többi brilliánsnál brilliánsabb szerepet pedig
Izso Miklós, Mihályfi László, Orvössy, Leövey, Aldor
Juliska fogja játszani. Vasárnap reggel 9 óraker kezdik
árusítani a Lányom hozományja 500 millió jegyeit.

Husvétvasárnap előadások. Három előadást
tart husvétvasárnapján a magyar színház: Egy dé-
lutáni olcsóhelyáras gyermek előadást, amikor Hőfé-
herke és a hét törpe kerül színre, egy rendes esti
előadást, amikor sok évi pihentetés után a Csókons-
szerzett völgyeny-nek lesz a reprize, a fő női szerepben
T. Beleznaí Margittal s egy éjjeli előadást, amikor
Somogyi Emmivel, Fajk Rózsával, Sümegeivel, Ekeccsel,
Leöveffel a főszerepekben a Tatárjárást adják.

Bajadér. Telt nézőtér fogja a Bajadér ma esti
előadását is végig tapsolni. Kolbay, Virag, Neményi,
Berky fogják a főszerepeket játszani.

Mozgók műsora:
Egyetem-mozgó, Uránia és Apollo. Három
mozgófényképszínházban szombaton nem lesz délutáni
előadás, csak két esti előadás. Az első 7 óraker, a
második 9 óraker kezdődik. Az Egyetem-mozgóban
Don Ramiro a Holt lakodalmi vendég az Urániában
Az ököljog s az Apollóban Az égő poklon keresztül
fog szombaton bemutatásra kerülni. Husvétvasárnapján
és husvét hétfőjén mind a három mozgófényképszínházban
délután 3 óraker kezdődnek az előadások s egészen 11
óráig tartanak. Pazar és változatos lesz a két ünne-
pnapon a műsor. Az Egyetem-mozgóban hétfőn a Don
Ramiro kerül színre, a Heine balladájából megfilmesít-
ett gyönyörű és látványos irodalmi szcenzió, hétfőn
pedig egy példátlanul izgalmas detektív történet a
Csavargók az éjben fogja bámulatba ejteni a közönséget.
Az Urániában vasárnap Az ököljog c. hatalmas attrak-
ció kerül bemutatásra, hétfőn pedig a Don Ramiro.
Holt lakodalmi vendég-et adják. Az Apollóban vasár-
nap is hétfőn is egy borzalmasan érdekes szűtő kalendor-
történet lesz műsoron melynek címe Égő poklon keresztül.
* Központi télikerthen minden este 9 óraker
nagy előadás. Beléptidij nincs. 1425

Orth. Chevra Kadisa Cluj
Értesítés!
Értesítetnek az érdekeltek, hogy választmányunk
f. évi április hó 3-án, kedden (Chol hamoed első nap)
d. u. 3 óraker Szentlélek-utca 1 sz. alatti helyiségében
tagfelvételi ülést tart.
Cluj, 1923 március hó.
Rosenzweig Antal
Ch. K. einök.

LUCULLUS-nál Oradea-Mare
Bémer-tér. 1392

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-keres-
kedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér
Schönberger, Spitz & Co.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

חפץ של חפץ של
Csokoládé előnyös árban csak
FAVORIT
csokoládégyárban kapható
Cluj, Calea Victoriei 99
Telefon 2-71 1371

Aggag és Vegyipar Rt. Szatmár
Gyárt: bőrenyvet, esontenyvet, csontzsirt, mütrágyát, szappant, kocsikenőcsöt, gépszirt, teglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes húslást, nyers és olvasztott faggyut

10.000 zsák márványgolyó
érkezett 1358
Eisenstädter Fülöp és Tsa
cégek Cluj, str. Regina Maria
(Deák F.-u.) 13. Gummi labda, gyermekkocsi, nürnbergi és galanterie cikkek nagyban is állandóan kaphatók

H · U · S · V · É · T

Szenzációs alkalmi vásár
DICK
áruházban!!
Strada Regina Maria 5. szám

Kartonok	29-50
Grenadinok	33-50
Opál, dupla széles	49-50
Angol zefir	33-50
Gyapju férfi szövet 140 cm. széles	98-50
Női intézeti szövetek	125-50
Mosó szövetek	26-50
Férfi harisnya	16-50
Női keztyű	19-50
Nyakkendő, kötött selyem	27-80
Női és férfi ingek	89-50
Férfi nadrágok	59-50
Damaszt abroszok	149-50

H · U · S · V · É · T

Grünwald és Steiner
Cluj, Piața Unirii 12.
Női divat, különleges segék, aru hárs

A nyári saison divat-szenzációi megérkeztek

Egy! Ki tudja
— Egyre több
— Öt imádjuk
Egy az isten

Kettő! Hát
— A kettőre
— Kiből kettő
Isten szava ír
— Öt imádjuk
Egy az isten

Három! Hát
— A három
— Három ösünk
Abrahám és I
— Kiből kettő
Isten szava ír
— Öt imádjuk
Egy az isten

Négy! Ki tudja
— Négyre több
— Négy a meny
Szára, Rivka,
Három ösünk
Abrahám és I
— Kiből kettő
Isten szava ír
— Öt imádjuk
Egy az isten

Öt! Ki tudja
— Öt-re törve
— Öt szent köny
Isten adta nek
Négy a meny
Szára, Rivka,
Három ösünk
Abrahám és I
— Kiből kettő
Isten szava ír
— Öt imádjuk
Egy az isten

Hat! Ki tudja
— Hatra törve
— A misnának
Bizton épül a
— Öt szent köny
Isten adta nek
Négy a meny
Szára, Rivka,
Három ösünk
Abrahám és I
— Kiből kettő
Isten szava ír
— Öt imádjuk
Egy az isten

Hét! Ki tudja
— Hét-re törve
— Minden hétn
Hetedik a szor
— A misnának h
Bizton épül a
— Öt szent köny
Isten adta nek
Négy a meny
Szára, Rivka,
Három ösünk
Abrahám és I
— Kiből kettő
Isten szava ír
— Öt imádjuk
Egy az isten

Nyolc! Ki tudja
— Nyolcra tör
— Nyolcadnapján

Aranygolyó

1358

P és Tsa

gina Maria
mimi labda,
és galanteric
dóan kaphatók.

Echad mí jódeá?

Héberből magyarra írta:

Giszkalay János.

Két hugocskámnak a magyar
galutban és a többi kicsinyeknek,
akik mind az én gyermekeim.

Egy! Ki tudja ezt a pontot?

— Egyre törvényt majd én mondom!
„Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Kettő! Hát most ezt a pontot?

— A kettőre, majd én mondom!

„Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Három! Hát most ezt a pontot?

— A háromra, majd én mondom!

„Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Négy! Ki tudja ezt a pontot?

— Négyre törvényt majd én mondom!

„Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Öt! Ki tudja ezt a pontot?

— Ötre törvényt majd én mondom!

„Öt szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Hat! Ki tudja ezt a pontot?

— Hatra törvényt majd én mondom!

„A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Hét! Ki tudja ezt a pontot?

— Hétre törvényt, majd én mondom!

„Minden hétnak hét a napja,
Hetedik a szombat napja,
A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Nyolc! Ki tudja ezt a pontot?

— Nyolcra törvényt majd én mondom!

„Nyolcadnapján életünknek,

Szent szövetség, mila-ünnep,
Minden hétnak hét a napja,
Hetedik a szombat napja,
A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Kilenc! Hát most ezt a pontot?

— A kilencre majd én mondom!

„Kilenc hónap, körbe késik,
Magvetéstől, magérésig,
Nyolcadnapján életünknek,
Szent szövetség, mila-ünnep,
Minden hétnak hét a napja,
Hetedik a szombat napja,
A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Tíz! Ki tudja ezt a pontot?

— Tízre törvényt majd én mondom!

„Tíz az isten tizparancsa,
Minden ember szentnek tartsa!
Kilenc hónap körbe késik,
Magvetéstől, magérésig,
Nyolcadnapján életünknek,
Szent szövetség, mila-ünnep,
Minden hétnak hét a napja,
Hetedik a szombat napja,
A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Tizenegy! Hát ezt a pontot?

— Tizenegyre majd én mondom!

„Tizenegy állt csillag sorba,
József előtt hajlott porba,
Tíz az isten tizparancsa,
Minden ember szentnek tartsa!
Kilenc hónap körbe késik,
Magvetéstől, magérésig,
Nyolcadnapján életünknek,
Szent szövetség, mila-ünnep,
Minden hétnak hét a napja,
Hetedik a szombat napja,
A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Tizenkettő! S ezt a pontot?

— Tizenkettő, — majd én mondom!

„Törzsek száma tizenkettő,
Tíz elpusztult, maradt kettő,
Am örökre, s meg nem törve
El a népünk, Juda törzse,
Tizenegy állt csillag sorba,
József előtt hajlott porba,
Tíz az isten tizparancsa,
Minden ember szentnek tartsa!
Kilenc hónap, körbe késik,
Magvetéstől, magérésig,
Nyolcadnapján életünknek,
Szent szövetség, mila-ünnep,
Minden hétnak hét a napja,
Hetedik a szombat napja,
A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

Tizenhárom! S ezt a pontot?

— Tizenhárom, — majd én mondom!

„Istenjóság tizenhárom,
Azt kövessük mindenáron

(Amint hogy írva van:

Es elvonult az Örökké-Létező ő előtte és

O kiálltotta:

„Az Örökké-Létező:

Örökkélétező,

Isten,

Kegyelmes

Es irgalmas,

Hosszan tűró

Es nagy kegyességű

Es igaz

Kegyvet gyakorol ezredizig,

Megbocsájtja a bünözést

Es hűtlenséget

Es vétket

De büntetlenül semmit sem hagy;

Megemlékezi az apák bünét a fiukra és

unokákra harmadiziglen és negyediziglen.“

Törzsek száma tizenkettő,
Tíz elpusztult, maradt kettő,
Am örökre, s meg nem törve,
El a népünk, Juda törzse,
Tizenegy állt csillag sorba,
József előtt hajlott porba,
Tíz az isten tizparancsa,
Minden ember szentnek tartsa!
Kilenc hónap, körbe késik,
Magvetéstől, magérésig,
Nyolcadnapján életünknek,
Szent szövetség, mila-ünnep,
Minden hétnak hét a napja,
Hetedik a szombat napja,
A misnának hat szidrája,
Bizton épül a hit rája,
Ot szent könyvből áll a Tóra,
Isten adta nekünk jóra,
Négy a menyben ösanyánk él,
Szára, Rivka, Léa, Ráchél,
Három ösünk, hirök áldott,
Abrahám és Izsák, Jákób,
Köböl kettő törvénytábla,
Isten szava írva rája,
Ot imádjuk mindörökkön,
Egy az isten égen-földön.“

eztek

Pistával a széderen

— Emlék —

Irta Szabó Imre

Dertüs, áldott szép napon három fiu sétál a Szamos partján. Iskolás gyerekek; az egyik tönzsi, talán tizenkét esztendő és zsidó, komoly, kicsit álmódzó, a másik kettő apró fiúcska még, szakadozott, foltozott ruhában. Beteges képükön a szülők nyomora; lágy, átetsző bőrükön öreges sávok táncolnak. Rügyező bokorról vesszót tépdés a két gyerek, az idősebbik nézi őket, meleg, merengő részvétellel átfogja az egyik kis fiu vállát és tovább ödöngenek. A fitos orru kis fiu láttán álmok rajzanak föl bennem, édes-bus emlékek Hesz Pistáról, aki vendégünk volt egyszer a széder-estén. A kamaszodó fiu mintha én lennék magam, a másik itt a szamos partján Pista és mintha az Ipoly mellett sétálnánk valahol a füzesek körül.

A magam kis ügye. Ne nehezteljenek, hogy maguk elé viszem husvétit olvasmányak.

* * *

Hazajöttem Nyitráról, a tót városból, Ságra palóc-zsidók közé. Tizenkét esztendő lehettem akkor és nagyon büszke voltam rá, hogy a mesterem, a jószágos Kuttner bácsi bizonyítványomba finoman hegyezett zsidó betűkkel beleirta: „Szentek sarja, fogékony a Tóra erkölce és lelke iránt, adja isten, hogy vihar ki ne lendítse őseink utjából, fejlődjön és szaporodjon tudásban és istenfélelemben.”

Uj rend ruhám belső zsebében öriztem az irást, ami nemcsak az én dicséretem miatt íródott, hanem főleg, hogy Ságón is megcsodálják a mestert, aki a betűvetés minden ágazatában művész volt. Büszke voltam, mert a ruhát a magam keresetéből vettem, tizenkét ezüst forintért, az öreg Bernfeldnél, a zsidó Pár-uccában. Bernfeld azt mondta, a ruhára ráfizet, de szívesen teszi, mert látta a vizsgán, hogy megérdemlem. Megtudakolta, kinél tanítottam össze a tizenkét pengőt és amikor megtudta, hogy a Latzer családnál, elborult az arca. Régi haragosok lehettek.

— Utiköltséged van-e? — kérdezte.

— Van — mondtam, — de visszajönni már nincs.

Kihuzta a fiókot, kivett két ezüst forintot és átnyújtotta.

— Ha visszajössz, az én unokámat fogod tanítani!

Akkoriban ilyesmivel bosszantották egymást a haragosok.

Othton már az ünnep előtti délután felvettem az új ruhámat és mentem a köhídon a kiáradt Ipolyhoz.

A hid közepén szembe jött velem Wikolinszky tanító ur. Köszöntöttem.

— Szervesz Mózi, — megjöttél? Aztán tudsz-e sok zsidó tudományt?

A tanító, aki valamikor kispap volt, de le kellett tennie a reverendát, mert nem birt a mulatós természetével, minden alkalommal előszedte szemináriumai héber tudását.

— No, Mózi, végig tudnád-e ragozni a katal-igét? Katalti, katalta, katal, katla, ketalnu, ketaltem, katlu.

A kereső ember és a tudós önértetével feleltem:

— Én tul vagyok már a gramatikán, én talmudot tanulok. Bove meciéből husz oldalt vágtam be a télen és Rasit.

Fölpezdült benne a mulatós ember vére:

— Akkor már biztos, cigarettázol és titokban lányokra gondolsz.

Elszégyletem magam és fanyar mosolylyal bucsuztam.

Várj csak Mózi, — kiáltotta utánam amikor néhány lépésnyire voltam — holnap husvét lesz nálatok, nem vinnéd magaddal Hesz Pistát vacsorára? Anyja beteg, apja a mázoló nem keresett egész télen. Ott laknak az uccátookban.

Kissé haboztam.

— Nem kell tartanod semmitől — folytatta Wikolinszky — az öreg Hesz jó szomszédja apádnak, Pista meg ildomos fiu. Sokat fecseg, de idegen asztalnál esőndben lesz. Egyest adtam neki magaviseletből.

— Jó — feleltem, — majd jelentem apának.

Apám is gondolkozott kissé, láttam, az Irásból szeretné igazolva tudni, hogy nemzsidó is ülhet a szent szédernél. Aztán nyugodtan mondta:

— Jöhet, persze, hogy jöhet. Kol dichfin jészé. Minden inséges jöjjön és tartsa a pészachot. Nemcsak a zsidó inséges...

Lefutottam az Ipolypartra, ott találtam Pistát ödöngeni egy másik kis rongyossal. Megmondtam neki, hogy estére nagy husvétit vacsorálsz nálunk, jöjjön el hozzánk, de biztosan.

Amikor hazaérkeztünk a templomból, Pista már ott ült a fehér abrosszal terített asztal mellett, kis hugommal hancurozott.

Ahogy apámmal és öcsémmel beléptünk, megszünt a gyermeki vidámság, a szoba templomi áhitattal telt meg, apám a másik szobába ment és halottas fehér köpenyben tért vissza.

Hesz Pista csodálkozott a két kék szemével, amint apám keleti kényelemmel elhelyezkedett a fehér vánkossokkal puhára párnázott székeken, tiszteletet parancsoló talárjában és fehér, ezüst paszománnyal szegélyezett sapkájában. Nézte a sok gyertyából lobogó tüzeket, aztán bennünket falt a nézése, milyen komolyak vagyunk, imádkozunk; mindenki előtt sovány képeskönyvecske. Anyám is bejött a konyhából, tisztos fehér főkötővel, ünnepi, de vidám volt, kis hugomat ültette, rendezgette.

A koldus türelmetlenkedett, amikor látta, hogy apám rakosgatja a széder-tálat, nézi a könyvből, helyén van-e minden macesz-korong, jól van-e betakarva a patyolat asztalkendőbe, színültig telítette-e a boros poharakat; a próféta poharát külön figyelemben részesítette.

— En már ültem a mizselabereci papnak a széderjénél — mondta szemtelenül a koldus — de biz' az nem csinált ilyen sok hühöt a széderből. Az első részt gyorsan le kell hadarni. Ami évés után következik, az más. Ott már lehet halogatni a dolgot.

Pista nem értette a jidis beszédet, de annyit megtudott a koldus hangjából, hogy kötekedik apámmal. Látni lehetett a gyerek arcából, hogy nagyon furcsálja ezt, jobban mint mindent, ami itt végbemegy. És legjobban, hogy a koldus apám mellett az asztalfőn ül. Apám nem hederített a falánk emberre és gondosan, menyeyei nyugalommal rendezett tovább.

Fölemeltük a tálat. Hó láchmó anjó. Apám főhangon, vontatottan, kissé erőszakolt megilletődéssel mondta a héber szöveget, aztán lefordította, ime a sanyaruság kenyere. amit őseink is ettek Micrájmban. Minden szükölködő jöjjön és egyék, minden szegény jöjjön és ünnepeljen...

Egyik öcsém fölállott és könyv nélkül hadarta le a kérdéseket, ma mistano halajlo haze, miért különbözik ez az est a többi esttől? Folyton rám pislogott, imponál-e vajjon. Vissza pislogtam, hogy rendben van a dolog.

A kérdések végén mosolyogva fülembé sugta:

— Elengeded a két pofont?

Széder előtt ugyanis, templomból hazajövet gáncsot vetett és lebuktam. Megfutamodott, de tudta, hogy ezért a pofonok jogerősek. Azok is maradtak. Snájdig má mistanojával nem tudott elhatározásomban megtántorítani.

Anyám behoza a párolgó levest, nagy gombócokkal. Elsőnek persze a koldus tartotta oda tányérját, de anyám ügyet sem vetve rá, legelőször apámnak tálat, aztán Pista tányérjába öntött és csak azután került sorra a koldus.

— Ejnye — szólt anyám sajnálkozóan, — egész megfélekedtem a beteg Hesznéről. Marcsa, — szólította a cselédet — eregy, vidd levesedet Hesznéhez a szomszédba, egy adag csirkét is vigyél, siess vele, hészó van!

Marcsa dünyögött: ippag az én levesem, mondta, de anyám megnyugtatta, hogy marad még elég, ne busuljon.

Ijedten, szerereményő hangon a koldus megszólalt:

— Azt hittem pedig, hogy a maradékot én kapom!

Senki sem felelt, mi gyerekek összenéztünk és hangos kacagásban törtünk ki. Pista, fuldoklott, a gombóc torkán akadt. Kétszer jól hátbaütöttem, megint lélegzethez jutott, most már ezt az esetet neveltük, Pista derüs lett, azt mondta, jobban mulat mint az öszön a cirkusban.

Halelujázó ima és vidámság között telt az est, Pista jókedvű volt, nagyon vigyáztunk, hogy poharához ne érjen a miénk, megmondtam neki, ő se nyuljon a poharunkhoz, amin a különös ceremóniák között nem is csodálkozott.

Fejét a nehéz Karmel-bor megszedítette, bohó fiut csinált a vérszegény, éhező gyermekből, bucsuzáskor odament anyámhoz, megcsókolta a kezét, megkérdezte, holnap is így lesz, mint ma, eljön vajjon a koldusbácsi?

Nagyon megszerette a szegény fiu az evést. Egyszer kijelentette előttem, hogy pékinasnak megy, mert annak mindig van kenyere.

* * *

Pékinasnak ment és boldogult.

Hosszu évek multán egy tavaszkor találkoztam vele Pesten. A villamos peronján állva, vastag szivart szitt és nevelésügyi dolgokról vitatkozott egy ügyvéd ismerősömmel. Azt hatogatta, hogy legnagyobb dolog a gyerek tanítása körül a vallás, ő azt mindenkinél jobban érti, mert ismeri a zsidó vallást is, kisujjában van az egész szertartás, ha tudni akarják. És azért is választotta be magát a kerületi iskolaszékbe, mert ő a nevelés mestere.

Hangosan mondta, hogy az utasok is meghallják és közben vastag aranyláncával játszott és nagy briliánsát igazgatta ujján.

— Gyerekkoromtól kezdve magam kerestem a kenyerem. Nehéz kenyér volt, de lágy kenyér — tette hozzá viccesen — péksegédből mester lettem, van asszonyom, gyermekek, üzletem, házam, virilis lehetnek, de a közbizalom hozott be várcsatyának. Mindenütt, kérem szépen, megállom a sarat, beszéltem népgyűlésen, voltam esküdt a törvényszéken, vezettem deputációt, mindenütt szónokoltam, nem kell diploma nekem kérem alássan, van olyan konfundációm, mint akármelyik fiskálisnak!

Még néhány helytelenül alkalmazott latin szava otthoni, gyerekkoromból való emléket ébresztett bennem ez az ember és kis gondolkozás után megtaláltam az öreg Hesz Károlyban ennek a pókhasu pékmesternek tudákos atyamesterét. Hesz bácsi arról is híres volt, hogy idegen szavakkal szeretett imponálni és úgy hengegett mint egy kikopott primadonna. Jól megnéztem a kocsi belsejéből a szónokot és fölismertem benne Hesz bácsi tulajdon képmsát, lelkének örökösét, Pistát.

Nem is tudtam türtöztetni magam, fölállottam, kimentem a perronra.

— Nemdebár — szóltam modorosán — uraságod Hesz István és pedig a sági Heszek közül való?

Pista megreszelte a torkát.

— Ejnye, ha nem pretendálok a kérdéssel, honnan tetszik engem ismerni?

Honnan, vén csataló? Az Ipoly füzesei mellől, meg a malomárokból, a szőlőskerti filagóriából, meg a tesmagi rétekről. Hát a széderestre emlékszel-e?

Köny buggyant a szeméből.

— Mózi — mondta meghatottan — isten áldjon! Hogy kerülsz te ide?

A közeli megállónál lehureolt. Semmitmondó, szürke szemével boldogan hunyorgatott, mesélni szeretett volna sokat, kérdezgetett hazai dolgok felől, de nem volt érkezősem, nem maradhattam vele. Megigérttem azonban, hogy elmegyek hozzá egyszer, akkor majd beszélgetünk.

— Egyszer? — szólt jószágos szemrehányással — holnapután jössz, a széderhez! Ne csodálkozz pajtás, zsidó feleségem van, nem engedné el viláért sem a széderet.

— Aztán ki rendezi a széderet?

— Most te fogod, de régente én rendeztem a kis lefordított hagadából. Az asszony is segített. Nem nagy mesterseg; gójok is megtanulhatják, ha szívük van hozzá.

Harmadnap ott ültem Pista széderjén.

Hizásnak induló takaros kis asszony volt

a feles
hogy
együtt
egy fe
üzletet
Kicsi,
radt,
után,
nem tu
a babá
a zsidó
M
megkez
dítását
rül olv
készült
függő
levest.

H
és a pr
nyújtot
minden
szerint
volt, ho
maga t
írott és
hatalma
dégli e
leket, a
otthonia
Az
anyzott

Fiók
Rege
(Wes

Álla

Text

a felesége és még a széder előtt megtudtam, hogy Pista volt mesterének a leánya, dolgos nő, együtt sütötték össze a kertés házat Kispesten, egy ferencvárosi házra most alkudoznak és fiókizletet fognak nyitni a Pacsirtamező-utcában. Kicsi, öttestendős leányuk az anyja hitén maradt, Jankának hívták, az asszony elhalt anyja után, nagyon jó gyermek, senki annyi verset nem tud az egész ovodában és egyedül készíti a babaruhákat. A „má nistánót“ is megtanulta a zsidó ovónőtől.

Miután a családi ügyekbe így beleértették, megkezdhetjük a széder. Pista a hagada fordítását olvasta nagy áhítattal, az asszony héberül olvasott, Jankával az ölemben. Gyorsan elkészültünk, az asszony megnyomta a lámpán függő csengőt, jött a szakácsné és hozta a levest.

Ha a fehér abrosz, a szédertál, a hagada és a próféta pohara a széder hangulatából még nyújtottak valamit, a leány a gombócos tállal minden illuziót kizavart belőlem. Akkori hitem szerint a széder egyik elmaradhatatlan kelléke volt, hogy a ház asszonya hozza az ételt és ő maga tálaljon. Bizonyos, hogy ez nem áll az írott és hagyományos rituáléban, de a szokás hatalma nagyobb az írott kötelességnél. Vendéglői érzéssel fogyasztottam a föltálat ételleket, amelyek változatosabbak voltak mint az otthoniak.

Az igazi ünnepi fűszerszám azonban hiányzott belőlük.

Pista megérezte, hogy értékben nem viszonzta a mi széderünket. Talán, hogy kibékítsen, amikor kikísért, a fülembe sugta:

— Te Mócsi, hosszunapkor böjtöltem. Olyan asszony ez, kérek, nem tudtam volna enni, amikor o koplal. Azonkívül szeretem a vallásotokat.

A bor a fejembe szállt. Képtelen voltam öszinteségemet és fölrázó érzéseimet magamba gyurni.

— Ne böjtölj hosszunapkor Pista — szótam brutálisan — hanem szólj az asszonynak, hogy ő tálaljon. Aztán koldus legyen a asztalnál! Érezem a zsidó szív derűs melegét, az anvámét, aki nem állt le az asztalhoz, amíg beteg anyádnak nem küldött vacsorát és halljam apám hívó, jámbor hangját, lássam gyertyák örvendő lobogását, nyissatok szélesen ajtót Elijahu prófétának, hancurozó gyerekek örüljenek, hogy lefekvéskor ma nem kell imádkozniok. Ez a széder édes barátom, zsidók szédere! Nem szabad urasan becsengetni a szakácsné! Hallod? Nem lehet, nem szabad csilingelni.

Dülöngtem. Pista jó darabon elkísért. Amikor látta, hogy a friss esti szellő kijózanított, kényszeredett szívéllyességgel elbucszott és a második estére bizony nem hívott meg széderi vacsorára.

Sajnáltam szegényt, hogy nem tudta adni a széder, ahogy kellett volna.

De hát, uram isten. Ehhez is születni kell.

Mindenki legszívesebben

Kapható:
Fiókraktár Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi - u.)

TURUL CIPÓT

visel, mert az elegáns, tartós és jutányos

TEXTILIMPORT

JULIU WEISZBERGER & Co.

TIMIȘOARA

BULEVARDUL REGLE FERDINAND, PALATUL HILT

Külföldi textilgyárak vezérképvisellete és bizományi raktára:

Neumann, Rothmüller Textil A.-G. Wien

M. B. Neumann's Söhne

Mech. Weberei, Färberei u. Cottondruckfabriken Königinhof a/E Hohenems

Otto & Emil Schlein

Druckfabrik Königinhof a/E

Állandó nagy raktár!

Gyárt árak!

Csak nagykereskedőket szolgálunk ki!

Táviratcím:
Textilimport Timișoara

1491

Telefon
19—82

JUDOVICS

LÁZÁR

CLUJ

Szép-utca 2. sz.

Telefon:

8-58

Oriási
választékban

kendőárak

Grohmann
fejtők

szövőfonalak

gyapotok

harisnya-
árak

bel- és külföldi
gyártmányok

1363

3 nap alatt
hófehér és bársony-
puha lesz a keze
A MANOL kéz finomító
használatát által
Nagy üveg ára 20 lei
kapható kizárólag
a **FEKETE** drogueriában
T-Mures-Marosvásárhely

Gárdi és Tsa
fényképzési műtermei
Cluj-Kolozsvár Str. Saguna
(Bartha Miklós utca) 13. sz.
: Portrék, :
gyermek felvételek
nagyítások

A lelegegánsabb fiu-
leány raglánok
és ruhák
csak
Adler cégnél
CLUJ
Szentegyház u. 5 alatt
kaphatók és rendelhetők

! Olcsó bevásárlási forrás! Textil, kötött és
rövidáruháza
Feuerstein J. Cluj, str. Regina
Maria 12. 1466

CIPŐ
különlegességekben
állandó nagy raktár
Weisz Jenő
Oradea-Mare
(v. Nagyvárad)
Strada N. Jorga (Zöldfa utca)

Fűszer engros legjutányosabban kapható!
Samuil Noszín Cluj
Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34
Telefon interurban 6-87

JUD. BUCH-HANDLUNG „Safruth“ ספרים
האנדלונג האנדלונג
Cluj, Str. St. A. Josif Nr. 1.
העסקנו אנדלונג און רוסיל ספרים צו זעהר
בוללונע פרויווע. Hebraica und Judaica
און אלען שפראכן. סאפראטע פאלעסטינא-
אונד אונטערשטאמען : און טליתות תלמוד
וקטנים תפילין ציצית ומוות סגילות
: און ותרומות און ריך אפמאשטעטע לאנד :
עיס אונד פערטאנע ערהאלטען אינען הארען דאמאט.



BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET
Lloyd 1479 Barok, csillag és virágcsiszolással
valamint adott rajzok után
művészi kivitelben készít
HUNWALD, üvegciszolóda és tükörgyára
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Vlahuta (v. Bolyai-utca) No. 3.
Hibás tüköröket újra fonsoroz o o o

Zsák, Ponyva
Vétel! 1424 Eladás!
Kölcsönintézet javítóműhely Albala Izsó
saját cégjelzési berendezéssel
Timisoara, II Piata Traian 2. Sürögnyeim: Albala,
Timisoara-Fabrica. Interurban telefon: 60 sz.

Uj üzlet! **Uj üzlet!**
1515
Gar. 400 yardos olasz
cérna és pamutgyár
gyári lerakata és ve-
zérképvisellete Nagy-
románia részére.
Serényi Desideriu
nagyváradai fióküzlete
Zöldfa-utca
Központ: Timișoara
Fióküzlet: Oradeamare

KALAP!
KALAP!

ÚJABB KÖLFÖLDI ÁRUSZÁLLITMANYAINK
 a tavaszi idény különlegességeivel megérkeztek!
NUSSBAUM TESTVÉREK
TG.-MUREŞ MAROSVÁSÁRHELY
 Telefon interurban 200
 Csak viszonteladóknak árusítunk!



Mégis csak legjobb a
**„RASOL
 IDEAL“**

késnélküli borotváló por, amely az ország
 legrégebb gyártmánya.

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi
 a legerősebb) 1/4 és 1/2 kg.-os szép kivitelű
 csomagolásban. 1481

5 kg. vétel franco-franco lei 120.—, kisebb
 mennyiségben lei 26.— kg.-kint. Hozzá
 való csontkés darabonkint lei 15.—

Óvakodjunk az ártalmas összetételekből ös-
 szeállított utáztatottól. Csak az „Ideal“
 felírás a valódi, melynek jóságáért felelős-
 séget vállalok.

Reszling József fodrász

Cluj, C. R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Főelárusítóhelyek:

Glanczmann Adolf
 illatszertár
 Sighetul Maramures

Jungreis Miksa
 Bucuresti
 str. 13 Septembrie 54

Rosenzweig Jakob
 illatszertár
 Dej

Max Sporn
 Cernauti
 Piata Dacia 3

váramint minden drogériában kapható.

Makói dughagyma és uradalmak
Makói foghagyma által nemesi-
 tett garantált
 csíráképessegi magvak kaphatók kisebb és nagyobb
 tételben Schwarcnál Nagyvárad, Szacsavay-u. 11.

Zsák,
Zsineg, Ponyva
Havas Dezső Timişoara.

KALAP!

Husvétli alkalmi kalapvétel!
 A. Hoff & Co.

Tegyen egy próbát

a Piaţa Unirii 17 szám alatt megnyílt új kalap- és férfi-
 divatüzletben és meg fog győződni, hogy sehol jobb és

olcsóbb árut nem kaphat

KALAP!

KALAP!

KALAP!

Minden hirdetés felesleges,

miután közismert, hogy Scherer Károly és Fia Utódai

Gromen és Herbert

nagyszabeni posztógyárának kolozsvári lerakatában

(Nagyszamos vashid mellett) csakis elsőrendű,

jutányos, belföldi, saját gyártmányu

és külföldi férfiszöveteket tart

állandóan raktáron.



BLUMENFELD & SIMON R. T.bor, szeszakgyereskedés,
likör- és rumgyárCLUJ, STRADA JULIU MANIU 22.
(v. Szentegyház-u.)AJÁNLJA: saját főzésű husvéti szilvórium,
seprő, cognacjait és liköreit, valamint
kítunó minőségű husvéti fajborait. 1509**PORTLAND**

Brunner Jenő

építkezési anyagok
raktára

Cluj, Str. Londrei 7. Tel. 921

Állandóan raktáron: Tordai cement és
gipsz. Gyéresi és szászrégeni cserépLegolcsóbban
vásárolhat
órákat,
ékszereket**GRÜNFELD**
ékszerésznél,

Cluj, Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.) 21

Aranybeváltás! Ezüstbeváltás!

Brillianskövekért, régiségekért és
pénznemekért legmagasabb árat
fizetek. Tossék a címre figyelni!**UJ ÜZLET!**

Lőb,

Baumzweig
si Fiulnői és férfi konfekció üzlete
Calea Regele Ferdinand (v.
Ferenc József-ut) 34. (Urá-
nia-mozgóval szemben)**Megérkeztek**a legújabb külföldi tavaszi
női modellkabátok, férfi
felöltők és öltönyök leg-
jobb minőségben!Mérték utáni rendelések 48
órán belül készülnek! 1488**STERNBERG J. ORADEA-MARE**

(KISHIDFŐ)

ALKALMI VÉTELEK, LAKBERENDEZÉSEK, PERZSASZÖNYVEGEK,
RÉGISÉGEK, MŰTÁRGYAK ÉS ZONGORÁKBAN**IVRIA**
BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG*Kartelen kívül!**Foglalkozik a biztosítás minden ágazatával
és pedig tűz-, baleset-, be-
töréses lopás, fosztoga-
tás és szállítmány elleni
biztosításokkal, valamint
élet- és járadék biztosítással
modern feltételek és jutányos díjfelek mellett*

Igazgatóság:

Oradea-Mare

Deák Ferenc-utca 2. szám

Dezér és főügynökségek
minden nagyobb városban*Kartelen kívül!***Hercules**gyermek-
kocsi-gyármodelljeinek
gyári
lerakata:

Szentegyház-u. 8

Viszonteladónak
előnyárak!

Gyermek-kocsik

BABY
kelengyék,
Tetra áruk!Gyári árak!
1456 Lloyd 1206Vidékre
gyermek-kocsi-
árjegyzék díjtalanul

Nagy

60

Le

H**C**
Cluj,**60**Tava
férfidiva
legessé

Nagy üveg

60
Lei

Nagy üveg

60
Lei

Husvételi! Ujdonság!

Kitünő

minőségű

של פסח pezsgó kapható

CZINCZÁR IMRE

Cluj, Piața Mihaiu Viteazul (Széchenyi-tér) 36 sz. alatti fűszerüzletében

Sürgőnyim.
BÖRDISZMŰGYÁR
TELEFON:
INTERURBAN. 6.



**BŐRÁRUIPARI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
SÁTMÁR
MAGYROMÁNIA ELSŐ ÉS
LEGNAGYOBB BÖRDISZMŰ,
BÖRÖND ÉS TÁSKA ÁRU-
GYÁRA

UJ! ÜVEGÜZLET UJ!

A helybeli és vidéki vásárlóközönség szíves
figyelmébe!

RUSLÄNDER RUDOLF

üveg, porcellán és lámpa-
üzletét megnyitotta. oo



של פסח

porcellán és fajansz tányér,
sültés tálak, vizes, boros, pá-
linkás poharak, demyonok,
táblaüveg stb. a legelőnyö-
sebb beszerzési feltételei en-
o o gross endetail. o o

Cluj, Calea Reg. Fer-
dinand 37 sz., az Urá-
nia palota mellett oo

Vetőcélokra

ajánlok

foh dug **hagymát**

Reiter Timisoara,
Scudier-tér 2. Telefon 807

Tavaszi
férfidivatkülön-
legességeiben

ujdonságok érkeztek

a Kalapkirálynhoz Piața Unirii 24



5321

Telefonszám 471

LÉB FIVÉREK

Fűszer, gyarmatárú,
vegyicikkek és déli-
gyümölcs
nagykereskedése

CLUJ

Állandóan nagy raktár:

GYARMATÁRUK

Kávé, rizs, bors, szegfű-
bors, szegfűszeg, vani-
lla stb. stb.

HALKONZERVEK

Szardínia, „Roland” és
„Samaral” márka egy-
nyolcad, egyötöd kg-os.
Sardella-gyűrű (ringli),
olasz gyarmatárú „Pat-
ria” márka egytized, 1
nyolcad, egyötöd, fél és 1
kg-os. - Sardellapaszták

VEGYI CIKKEK

Salétrom (Salpeter), Sa-
licyl (Heyden-féle német
gyárt.) Ultramarin vegy-
tisztá, Gyanta, Talcum,
Kalaleali, Naftalin fehér

DÉLIGYÜMÖLCS

Citrom, narancs, man-
dula, mazsola, mogyoró,
füge stb. stb.

Állandóan nagy raktár!

Eckstein Ödön rézművesműhelye

Gal. Viktoriei 33. *állandó raktára*
Szesz- és vegyészeti gyár berendezési vállalata
Pálinka- és likőrfőzősték
Oradea-Mare

Rottmann Károly és Társai Részvénytársaság

Királyi udvari szállítók
Timisoara-Temesvár

Gyümölcspálinkatermelés
Bornagykereskedés
Szeszszabadraktár
Szeszdenaturálótelep

RUM- ÉS LIKÖRGYÁR COGNACFŐZDE

RÉZ ÉS FÉMÖNTÖDE

SÁRGARÉZ-, MŰ-,
PHOSPHOR- ÉS ÁGYUBRONZOK
MINDEN MÉRETBEN
ÁLLANDÓAN
RAKTÁRON



SALAMON MÓR ORADEA-
MARE ***
(NAGYVÁRAD)
CALEA VICTORIEI (KOLOZSVÁRI
UT) 33. SZÁM
ALATT

5377-1

KORONA

legizletesebb világos sör az
elismert legjobb
minőség



TORDAISÖRGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Gyár: Torda. Telefonszám: 5.
Főraktár: Cluj, Gal. Dorobantilor 11. Telefon 394.

Elismert
legjobb minőségű
duplamalátá tápsör a

GLORIA

1486

400 Yardos olasz cérnák
gyári lerakata

GUTFRIED ÉS HERSKOVICS

Oradea-Mare. rövid-, kötött-szövött
árúk nagykereskedése Piața Unirii 12

5375

Export-Import

Használt gépeket vesz, mindenféle javított gépeket szállt és javításokat eszközöl:

Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök Cluj

Telefon 919 Székely-ut 2. szám Telefon 919

Fűszer-, csmege- és gyarmatárak angro és detail legelőnyösebb beszerzési forrása

**Hala de Coloniala
Fűszercsarnok**

Cluj, Str. Londrei 1. v.
Hosszu-utca és Széchenyi-tér sarok. Telefon
interurban 14-76.

Közkereseti társaság, GOLDSTEIN WALD és GLASNER
CLUJ, Strada Vladimirescu (Mikes Kelemen
ucca) 17. szám — Telefon: 519

„Gowag”

Gőz-, gáz-, vízvezeték- és csatornázási
berendezések, valamint műszaki cikkek állandó nagy raktára
Complete fűdőszoba berendezések jutányosan kaphatók!

Vermorel — Peronospora-fecskendők!
Angol rézgálie 99%

Kerek rézlapok pálinkafőzőüst készítéséhez

I. NACHT

Telefon 6-53
Sörgöncim: Metalnacht. Cluj, Piața Cuza Voda 12

Szörme és szőnyeg molykár elleni megóvását és szőnyegek vaacum cleanerrel való portalanítását vállalja



DÉRI LAJOS
szőnyegmester

Cluj, str. Memorandumul 3. (Unió-utca)
Telefonszám 12-12

Fabrică
de Balanțe și Mașini turnătorie
de fier și metal S. A. Română

ARCHIMEDES

Mérleg- és gépgyár, vas- és
fémöntőde részvénytársaság
CLUJ
Str. General Poeta
19-21.

Gyárt és javít:

- Hiámérlegeket (vagon, stabil, félstabil és szállítható)
- Tizedesmérlegeket
- Skálamérlegeket, tolósulllyal és fokozattal (személmérlegeket is)
- Asztali (egyensúly)mérlegeket
- Gyermekmérlegeket
- Minden másfajta mérleget (daru, marha, egyenkaru, hentes, tárazó és precíziós)
- Mérlegsúlyokat, vas- és rézből
- Automobil- és gépalkatrészeket
- Ventillátorokat

Készít:

Vasszerkezeteket

Javit szakszerűen:

- Benzin-, gőz-, gáz-, és nyers-
olajmotorokat
- Automobilokat

Vulkanizál:

Autógummikat

Elvállal

Vas- és fémöntéseket és az öntvényeket teljesén megmunkálja.

Viszonteladók-nak árkedvezmény **ארטה כשר** **szalámi** **כשר** **כשר** **כשר** **כשר**

Naponta kapható frissen készült mindennemű

felvágottak és virsli

o o Ugyanott állandóan frissen szűrt o o

Arjegyzék és **liba** Arjegyzék és **zsír kapható**
kivánatra ingyen kivánatra ingyen

Szalámigyár R.-T.
Cluj, Malom-utca 8. 1455

FII GUTH Á. FIAI
Satu-Mare (Szatmár)

Gyárt és szállít:

Parafadugót, plehkoronadugót, fadugót, stantolveg-kupákat, capselin-folyadékot, üvegcsimkét, horótemezeket, fűcsapot, keulapot, gelatint, vízahálygatót, acéblombó, parafatápat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolin” vagy „Bírol”-keféket, filtergepeket, asbeszt, gum itómlókat, borszvaltyukát, pezsgős-drotháló-lemezt és agrafot, cognacos üvegekhez rajfhálókat, szivacsot, onozott tubusokat, plehábozókat, szorodugókat (Spritzkorke), demonokat (fonott kosáruveg), valamint pincészet-cikkeket és gépeket a legolcsóbb naptól arban. 1327

Kérjen árajánlatot!

Engros **Endetall**

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok.

lámpaáruk bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL
Cluj, Piata Mihaii Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

Parókákat

és mindennemű hajmunkát, hajfestést, kifogástalanul és jutányosan készít

Paula hölgyfodrász és manicursalon
Cluj, Szentegyház-utca 15. sz.
1437 Ugyanott babaklinika is van.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

VADÁSZ & Co.
villamosági és vízvezeték-szerelési vállalat

Vilamos főzőedények, rechaud-ok, vasalók, hajsütővas-melegítők, kávéfőzők és kenyérpírók, interurbán asztali telefonok, telefon központok, házitelevon és csengőberendezések, csillárok, asztali és éjjeliszekrénylámpák, irodai lámpák, selymemernyők, Tungoram és Metallum izzólámpák, porzivógép, fali és asztali ventilátorok, fürdőszoba, mosdó- és klozetberendezések. 1438

Telefon 2-14 üzlet
„ 3-84 üzemiroda

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius & Badische Anilinfabrik

Sósav Kénsav Szalmiákszesz Ablaktapasz (gít) Firnisz Tavotta Olajok Enyv Keferárak

valamint mindennemű festék- és fűszeráru előnyös árak mellett nagyban és kicsinyben kaphatók.

KALMAR

Áruforgalmi H.-T. Cluj str. Reg'na Maria 42

Munka után édes a nyugalom, ha fánadt testünket előbb

SOS-DIAN **Szószesz**

könnyen lemoszuk

Telefon 494 **150%** Telefon 494

gyarapodik vagyona, ha levélben vagy személyesen o o adja fel rendelmenyét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruhaz
rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihaii Viteazul

C g ablákat legolcsóbban készít **JARAB**
Strada Regala 12a. (volt Majális-utca). 1316

1301 **Le!**

Kabát coveroatskelme 182.-
Csikos aljszövet 140.-
Gyapju szövetek minden színben 145.-
I-a Kelengye vászon 36.-

HELLER, WEISZ
ÉS **MOLNÁR**
divatruházában
Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferd. 6

HAMBURG-AMERIKA vonal

együttes szolgálat az **United American Lines Inc.-al**

vezérügynökség

Lazar H. Lazarovitz

Timişoara: str. Mercy 2
Bucureşti: Calea Grivitei 183
Csernovitz: Rathausstrasse 9
Sighişoara: Piaţa Unirii 34

Indulás Hamburgból Newyorkba:

Bayern március 29.
Mount Clay április 5
Thüringia április 12
Reliance április 17
Mount Carroll április 19
Hansa április 26
Mount Clinton május 3
Bayern május 10
Reliance május 15
Mount Clay május 17
Thüringia május 24
Resolute május 29 1525

ÉKSZERÁRUGYÁR

Sürgöncim JUVARE Cluj
Cluj, Strada Xenophon (volt Szappan-utca)
Ékszerárugyár és nagykereskedés 1308

VELS: legmagasabb árban mindennemű arany és ezüstöt

VÁLLAL: mindennemű briliáns munkát, javítást és alakítást

Gyárt és elad mindennemű ékszerárukat

Vésnöki műterem. Fogászati arany és forrasztó. Arany és ezüst huzalok és lemezek. Csak viszonteladók részére!

Írógépek

és kellékek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok.

Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493.

Izléses, szép és olcsó

nyomatványokat készít a **KADIMA-NYOMDA**
Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop No. 10

Szombaton zárva!

ELIÁN VICTOR

bornagypincészete, szesz, likör, rum, cognac, valódi málna és gyümölcs-szőrpök stb. gyára

Ajánlja a közeledő husvétünnepre kóser uradalmifajborait, szilva és seprő pálinkáját

TELEPHON 10-26

CLUJ KOLOZSVÁR

Szombat, 1928

Aranyat, ezüstöt és...

MARCO legelőnyösebben

LANCO FÜ... AR... CZ... ba

Import

Lang használt száraz... zés! Tg.-Muru

DEUTSCH

Targu-Mureş (Fötér) 52

CSIL

Targu-Mureş és ferfi

esok

Calea

Export

Roma Ausz... között ha... dij

Deuts

nemz... laiat... Közpo

HÁZAK W... pest, VII., P... Orades Mar... utca 61 Arad part. Szolno... Bruck, Hegy... Békéscsaba.

Fuvarlev... Speci

Colon

Állandó

Mit keres?!

Markovits Bernát óras és ékszerész üzletét a nagy vashid sarok mellett, mert már mindenki tudja, hogy legolcsóbb bevásárlási forrás órákban, ékszerekben és disztárgyakban.

Aranyat, ezüstöt, platinát és drágakövet

a Tátránál

is magasabb áron vált be. 1529

MAROSVÁSÁRHELY

legelőkelőbb és legolcsóbb bevásárlási forrásai

LANCZET M. FIAI

FÜSZER, VAS, RÖVID-ÁRU. Sürgőncím: LANCZET. Telefon interurban 511. Tg.-Mures. 1445

Lang & Comp.

termény, liszt, gabona, új és használt zsakok vétele és eladása. Zsakkölcsönzés! Tg.-Mures-Marosvásárhely. Telefon 289.

DEUTSCH & BRAUN

textiláru nagykereskedés

Targu-Mures, Piata Reg. Ferdinand (Fóter) 52. Telefon 273

„OSILLAG” ÁRUHÁZA

Targu-Mures—Marosvásárhely. Női és férfi divatárakban a legolcsóbb!

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig-és Nussbacher Calea Regele Ferdinand 31. sz. Szállítunk postán, utánvét mellett. 1439

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalata tudja lebonyolítani. Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Budapest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expozitorák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kötégyán, Biharpuspöki.

Fuvarlevél felülvizsgálati iroda Speciális dunai forgalom!

N. é. hölgyközönség figyelmébe ajánlom újonnan fényesen átalakított női

Kalapszalómat

Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat hozott kelméből is jutányosan vállalunk. Gyászkalapok 3 óra alatt készülnek

Moskovits Rózsika

(Aubon Marche) Cluj, Str. Memorandului (v. Unió-utca) 9. 1427 Masamod cikkek gyári áron 00

R & CO. & CO. & CO. & CO.

RADOS

& CO. & CO.

FESTEK NAGYKERESKEDÉS

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand 21



Állandó nagy raktár MARX-féle gyártmányú emallakk, padlóakk, kocsilakkok, bőrlakk, kalapakk minden színben, vegyi és földfestékek, valódi tiszta ultramarin, nürnbergi ecsetek, valamint különböző parkett tisztítási cikkek

1360

Interurbantelefon 596 szám Gyári telefon 596 Üzleti telefon 515

LEBEDA S. A.

Első romániai villanyerőre berendezet ágyneműgyár

Készítünk: Paplanokat, vatta, gyapju és pihetőlelék a legolcsóbb kivittel a legfinomabb kivittel, továbbá matracokat, párnákat és mindennemű ágyneműket.

Vállalunk: kórházi, közintézeti, valamint szállodai felszerelések szállítást, továbbá mindennemű átalakításokat. Villanyerőre berendezett tollfosztó gépünkön bármily mennyiségű tollfosztást, tisztítást.

Veszünk: minden mennyiségben fészort, disznósórt, kecskesórt, gyapjút és tollat. Mintát ármegjelöléssel (ab cluj állomás) kérünk küldeni.

Eladunk: mindennemű tisztított és szortírozott tollt, teleg, seegras, afric (tengeri fű), gyapjút (fészülve) nagyban és kicsinyben.

Eredeti gyári árak!

GYÁR: Cluj—Kolozsvar, Str. Jasilor (volt Nagyszamos-utca) 14. sz.

ÜZLET: Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515.

Bőrüzlet átadó

Cluj legforgalmasabb pontján, áruval, előnyös feltételekkel. — Ugyanott „Posti Hirlap”-gyűjtemény 1914—18 végéig eladó. Leveleket 999 jellegre kiadoba.

Irodaberendezések

Kopenetz gépezemű asztalműhelyben olcsón szereshetők be

Cluj, Honvéd-utca 92

Coloniale Kereskedelmi R.-T.

Állandó kiállítás legújabb párisi, bécsi tavaszi és nyári női modellkabinokban

Ajánlja: Fűszer, gyarmatáru, export-import cikkeit! A Temesvári Műmalom Concernhez tartozó összes malmok lisztjeinek iólerakata

Marosvásárhely

Diamondstein és Moskovics divatáruházában Főpostával szemben Cal. Reg. Ferd. 25.

